

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

KATEDRA NEDERLANDISTIKY

**DE ROL VAN DE TOLK IN DE BELGISCHE EN
TSJECHISCHE ASIELPROCEDURE**

The role of the interpreter in the Belgian and Czech asylum procedure

(BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE)

Tomáš Hamala

Vedoucí práce: Doc. dr. Wilken Engelbrecht, cand. Litt.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu, kterou jsem použil.

V Olomouci, dne 8. května 2011

Tomáš Hamala

Hierbij verklaar ik dat ik mijn bachelor afstudeerscriptie zonder hulp van derden heb geschreven en dat ik alle gebruikte literatuur en andere bronnen heb vermeld.

Olomouc 6 mei 2011

Tomáš Hamala

Dankbetuiging

Graag wil ik mijn begeleider Doc. dr. Wilken Engelbrecht, cand. litt. Bedanken voor
zijn begeleiding en geduldheid en waardevolle adviezen.

Inhoud

Inleiding	7
1. HOOFDSTUK 1- De definitie van de termen asielzoeker en de asielprocedure. Asielprocedure in België en in Tsjechië. Wettelijk kader van de asielaanvraag en asielprocedure	9
1.1 Definitie van de termen asiel en asielzoeker	9
1.2 Asielprocedure in België	9
1.3 Asielprocedure in Tsjechië	12
1.4 Wettelijk kader van asielaanvraag	13
1.4.1 Belgische wet die asielaanvraag betreft	14
1.4.2 Tsjechische wetten	15
2. HOOFDSTUK 2- Redenen om asiel te vragen in België en in Tsjechië. Asielstatistieken in België en in Tsjechië	16
2.1 Redenen om asiel te vragen in België en in Tsjechië	16
2.2 Asielstatistieken	19
3. HOOFDSTUK 3- Organisaties die helpen en werken met asielzoekers in België en in Tsjechië	22
3.1 Fedasil	22
3.1.1 Opvangcentra	22
3.2 Rode Kruis	23
3.2.1 Werk met de vluchtelingen	23
3.2.2 Rode Kruis in Tsjechië	24
3.3 De Beheersing van de instellingen voor de vluchtelingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken	24
3.3.1 Opvangcentra in Tsjechië	24
3.3.2 Verblijfscentrum	25
3.3.3 Integratiecentrum	26
3.4 Vereniging voor de integratie en migratie	27
3.4.1 Rechtsadvies werk van de Vereniging voor integratie en migratie	27
3.4.2 Sociaal assistentie	28
4. HOOFDSTUK 4- Definitie van tolken en Tolkmodi. Het sociaal tolkenbestand. Deontologische code. Het verschil tussen Rechttolk en	

sociaal tolk. Tolken bij het verhoor van asielzoekers. Tolk- organisaties in België en in Tsjechië.....	30
4.1 Definitie van tolken en Tolkmodi.....	30
4.1.1 Tolkmodi.....	30
4.2 Het sociaal tolkbestand.....	31
4.3 Deontologie van de tolken.....	31
4.4 Het verschil tussen Gerechtstolk en Sociaal tolk en Asieltolk.....	32
4.5 Tolken bij het asiel verhoor	33
4.6 Tolk- organisaties in België en in Tsjechië.....	36
4.6.1 Kamer van Beëdigde Tolken en Vertalers van de Tsjechische Republiek.....	37
4.6.2 De Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen.....	38
4.6.3 FOSOVET.....	38
5. CONCLUSIE.....	40
6. BIJLAGEN.....	43

Inleiding

Gewapende conflicten in de wereld zijn altijd slecht. Je kunt elke dag erover in het nieuws horen. Gevechten met de Taliban in Afghanistan, geweld in Soedan, schendingen van mensenrechten in China enzovoort. Het is altijd een groot verdriet voor het volk van het land. Daarom nemen mensen vaak de beslissing om hun land te verlaten. Als ze dat doen, nemen ze alleen paar persoonlijke dingen mee. Alles wat ze tijdens hun hele leven hebben opgebouwd, moeten ze achterlaten. Sommige mensen reizen op illegale wijze naar een ander land. Ze betalen ongelofelijke hoge bedragen aan smokkelaars die hen naar een derde land kunnen brengen. Het is echt gevaarlijk en de omstandigheden zijn vaak onmenselijk. Anderen doen dat legaal. Ze komen naar het land en vragen daar ze om asiel. Ze zoeken de bescherming in Europese landen. België en Tsjechië zijn landen die internationale overeenkomsten daaromtrent hebben ondertekend. Als iemand vanuit een derde land op het Tsjechische of Belgische grondgebied aankomt en zegt: “ Ik wil asiel aanvragen,” dan zijn ze verplicht om hem te helpen.

Op dat moment begint een procedure die wij een *asielprocedure* noemen. In mijn scriptie wil ik graag laten zien wat deze mensen moeten ondergaan als ze een nieuw leven in een veilig land willen beginnen. De asielprocedure duurt soms jarenlang en de eindbeslissing van de ambtenaren is altijd onzeker. Mijn werk geeft u een overzicht over alle essentiële punten van deze procedure. Van het begin tot de eindbeslissing. U kunt hier ook lezen wat voor verschillen er zijn tussen de asielprocedure in België en in Tsjechië. Beide landen zijn leden van EU maar de nationale wetten zijn in sommige punten anders. De verschillen in asielprocedures hangen verder ook van het soort asielzoekers af. Dat wordt verklaard in het eerste hoofdstuk van mijn scriptie. Het tweede hoofdstuk van mijn werk gaat over de redenen waarom deze mensen om asiel gaan vragen. Waarom verlaten mensen hun eigen land om de bescherming van ander land te gaan zoeken. In het derde deel van mijn scriptie wordt informatie gegeven over het wettelijk kader van de asielaanvraag. Verder schrijf ik in mijn werk over verschillende organisaties in België en in Tsjechië die aan asielzoekers werk verschaffen en hulp aan asielzoekers verlenen. Wat is hun functie en zijn ze door de staat opgericht zijn of zijn het non-profit organisaties.

Het belangrijke hoofdstuk van mijn werk geeft het antwoord op de vraag wat de rol is van de tolk in de asielprocedure. Wat moeten tolken kennen en aan welke voorwaarden moeten zij voldoen. In mijn werk kunt u ook een informatie over de tolk en tolkwerk vinden Hierin staan een aantal definities van de termen, de tolk, tolken (van wat voor soorten tolkn kunnen wij gebruik maken). Het is belangrijk om dit te weten, want anders kunnen wij niet goed begrijpen waarom de tolken zo belangrijk zijn. Mensen die om asiel vragen komen immers vaak naar een land waar de mensen een andere taal dan hun moedertaal spreken. Ze zijn hulpeloos, want ze willen best aan de ambtenaren vertellen waarom ze daar zijn en wat voor ellende ze achter de rug hebben, alleen kunnen ze dat niet door het taalproblemen. Daarom is de tolk belangrijk want hij kent hun moedertaal. In deze scriptie kan iedereen interessante informatie vinden wat deze problematiek betreft.

HOOFDSTUK 1. De definitie van de termen asielzoeker en de asielprocedure. Asielprocedure in België en in Tsjechië. Wettelijk kader van de asielaanvraag en asielprocedure.

1.1 Definitie van de termen asiel en asielzoeker.

Asiel is een mogelijkheid voor een persoon die zijn land ontvlucht wegens vervolging of ernstige schade, om bescherming van een ander land op zijn grondgebied te krijgen.

Asielzoekers vragen politiek asiel aan in een land waarin zij denken veiliger of beter te kunnen leven. Een asielzoeker is persoon die zijn land van herkomst heeft verlaten en bescherming vraagt door aanvraag tot internationale bescherming in te dienen. Een asielzoeker is iemand die zich in zijn land van herkomst niet veilig voelt en voor het gevaar staat dat zijn rechten volgens het Vluchtelingen verdrag of het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens worden geschonden. Het potentiële onthaalland heeft nog geen definitieve beslissing met betrekking tot deze persoon genomen. Dat wil zeggen: het is nog niet bewezen of de asielzoeker akkoord gaat met de voorwaarden om de vluchtelingstatus te verwerven. Zo wordt niet elke asielzoeker op het einde van de procedure als vluchteling erkend. Ook kan een asielzoeker iemand zijn die zijn land is ontvlucht vanwege de slechte welvaartssituatie. De kwestie van het asiel zoeken is van alle tijden. Zo vonden heel wat Vlaamse kunstenaars en intellectuelen ten tijde van de Spaanse overheersing asiel in Nederland.

1.2 Asielprocedure in België

De vreemdeling die via zijn asielaanvraag de bescherming van de Belgische autoriteiten vraagt, zal verschillende etappes doorlopen vanaf het indienen van de asielaanvraag tot de eindbeslissing. Dit wordt de *asielprocedure* genoemd.

In 2007 werd een nieuwe asielprocedure ingevoerd. Deze is versneld en vereenvoudigd. België heeft het vluchtelingenverdrag en de overeenkomst van Dublin onderschreven. De asielprocedure was er geregeld in de Vreemdelingenwet van 15 december 1980. Deze wet werd gewijzigd door de Wet van 15 september 2006. De

wet bevat eveneens bepalingen betreffende de subsidiaire bescherming, die van toepassing zijn sinds 10 oktober 2006.

De overeenkomst van Dublin is ook wel aangeduid als de Dublin Conventie. Het is international verdrag. De volledig naam in het Engels is: *Convention determining the State responsible for examining applications for asylum lodged in one of the Member States of the European Communities*. (Overeenkomst betreffende de vaststelling van de staat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat bij een van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen wordt ingediend). Deze conventie heeft alle leden van EU ondergetekende. Daarin staat hoe moet ik de staat met de mensen die willen om asiel te vragen behandelen. Wat zijn hun rechten (Sylvie Da Lomba *The right to seek refugee status in the European Union*, uitg. Intersentia, Antwerpen 2004)

Personen die in België politiek asiel aanvragen, worden eerst verhoord door de "Dienst Vreemdelingenzaken", een dienst van de FOD Binnenlandse Zaken¹. Die registreert de aanvraag en gaat na of België bevoegd is. Indien België bevoegd is wordt de aanvraag doorgestuurd naar het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.² Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen is de centrale instantie van de asielprocedure. Sinds 1 juni 2007 is het CGVS de enige instantie die bevoegd is voor het onderzoek van de asielaanvraag.

De vreemdeling kan op verschillende plaatsen een asielaanvraag indienen. Meestal is het aan de grens, op de luchthaven, bij de grens autoriteiten. De aanvraag wordt ingediend bij de aankomst. De vreemdeling moet dat zo snel mogelijk na de aankomst doen, dat wil zeggen binnen 8 werkdagen na aankomst in België. Andere mogelijkheid is op Belgisch grondgebied, bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Belangrijk is dat de kinderen van asielzoekers die ouder dan 18 zijn hun eigen asielaanvraag moeten indienen. De asielzoeker heeft het recht om zich laten bijstaan door een advocaat. Het is voor hem wettelijk gratis. De asielprocedure moet in de moedertaal

¹ De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken is een federale overheidsdienst van België. Deze FOD is onder meer verantwoordelijk voor de inschrijving en identificatie van natuurlijke personen, het vreemdelingenbeleid en de openbare orde en veiligheid.

² Het Commissariaat- Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, een onafhankelijke asielinstantie. De opdracht van het CGVS bestaat erin, bescherming te bieden aan vreemdelingen die in geval van terugkeer naar hun land van herkomst risico op vervolging of ernstige schade lopen.

van de asielzoeker worden gevoerd. Als dat niet mogelijk is dan moet bij de asielprocedure een tolk aanwezig zijn.

Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen zal de asiel-aanvraag beoordelen. Verklaart het de aanvraag gegrond, dan bekomt de aanvrager het statuut van erkend politiek vluchteling. Het sleutelmoment van de asielprocedure is het verhoor. Dat bestaat uit een gesprek met een medewerker van CGVS over de redenen voor asielaanvraag. De asielzoeker is verplicht bij het verhoor alleen de waarheid te vertellen. Bij vaststelling van het tegendeel kan dat een reden voor weigering van de aanvraag zijn. Alle verklaringen bij het verhoor zijn vertrouwelijk. Na het verhoor wordt de asielaanvraag onderzocht. Er zijn twee criteria die worden onderzocht. De eerste is de waarachtigheid en geloofwaardigheid van de aanvraag, de tweede is of aan alle formele criteria voldaan is. Als alles goed is dan praten wij over erkenning van de vluchtelingstatus. Een negatieve beslissing kan in beroep aangevochten worden bij de Raad voor Vreemdelingen betwistingen (de vroegere Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen). Daarvoor is het raadzaam dat de asielzoeker zich laat bijstaan door een advocaat. Dit beroep is opschortend en dat betekent dat de asielzoeker in België mag blijven tot de definitieve beslissing is genomen.

Onder meer door het bestaan van de vele beroepsmogelijkheden – die meestal ook gebruikt worden – kan het lang (tot meerdere jaren) duren vooraleer er een "definitieve" beslissing is. In 2007 werd er een hervorming doorgevoerd die ervoor zou moeten zorgen dat de procedure versneld en vereenvoudigd wordt.

De meeste aanvragers zijn minvermogend en kunnen meestal niet zelf in hun levensonderhoud voorzien. Ze hebben gedurende heel de procedure recht op "materiële hulp", dat wil zeggen voedsel en onderdak. Deze neemt meestal de vorm aan van opvang in een opvangcentrum beheerd door of voor rekening van de Federale Overheid.

Aan het eind van de procedure wordt er aan de asielzoeker bescherming toegekend via de vluchtelingenstatus of via de subsidiaire beschermingsstatus of wordt zijn aanvraag afgewezen.

1.3 Asielprocedure in Tsjechië

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is in de Tsjechische Republiek aansprakelijk voor de problematiek van migratie en internationale bescherming. Deze taak van Ministerie van Binnenlandse Zaken hoort bij het departement Asiel- en Migratie-politiek.

De asielprocedure in Tsjechische Republiek is gelijk aan de Belgische. Beide procedures zijn gebaseerd op hetzelfde Europese wettelijke kader en dezelfde internationale verdragen en overeenkomsten. Ook Tsjechië heeft het Verdrag van Genève van 28 juli 1951 ondertekend.

De asielzoeker moet zijn aanvraag bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken indienen. Het is gebaseerd op zijn verklaring dat hij zich op het grondgebied van het land van afkomst niet veilig voelt. Hij moet binnen 24 uur naar een opvangcentrum voor vluchtelingen komen. Daar moet hij een aanvraag voor internationale bescherming indienen. De Vreemdelingenpolitie begint met het op gang brengen van de procedure van onderzoek en identificatie. De asielzoeker moet zijn paspoort of andere reisbewijzen afgeven. Dan komen daar andere veiligheidsprocedures samen met een gezondheidsonderzoek bij.

De ambtenaren van het Ministerie van Binnenlandse Zaken zullen de aanvraag beoordelen of alles in orde is. In de formulieren (zie bijlage) worden de asielzoekers gevraagd wat de redenen van hun emigratie zijn. Na de procedure wordt de aanvrager naar het verblijfscentrum verplaatst. Dat is een verschil tussen Tsjechië en België. In België mag de asielzoeker zelf kiezen waar hij wil wonen, maar in Tsjechië is de woning in het verblijfscentrum verplicht. Daar moet hij wachten tot de beslissing van de eerste instantie. Binnen deze tijd wordt de asielzoeker verhoord. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken moet binnen 90 dagen na het begin van de asielprocedure een beslissing nemen. De beslissing verkrijgt volle rechtsmacht per dag van bezorging bij de aanvrager. Hij kan ook een negatieve beslissing krijgen. De aanvraag kan worden geweigerd als de aanvraag zonder blijkbaar reden is gedaan of de procedure gewoon stopt vanwege administratieve fouten.

Ook in Tsjechië kan de asielzoeker tegen negatieve beslissing in beroep gaan. Dat noemen wij een cassatieberoep. Dit cassatieberoep wordt bij het Hooggerechtshof

behandeld. Deze rechtbank moet de beslissing herzien en dan tot 30 dagen een nieuwe beslissing nemen.

Na het eind van de procedure krijgt asielzoeker de verblijfsvergunning of zal naar zijn land van herkomst moeten terugkeren.

1.4 Wettelijk kader van asielaanvraag.

Zoals hierboven verteld, gaat de asielprocedure in België en in Tsjechië volgens het Europese vluchtelingenverdrag en beide landen hebben ook het verdrag van Genève ondertekend. Het verdrag van Genève bevat 7 hoofdstukken en 46 artikelen. In dit Verdrag is uitgelegd welke vluchteling is, wat zijn rechten en plichten zijn en hoe het ontvangende land met hem moet omgaan.

In Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen Artikel 1 is de term van „Vluchteling“ uitgelegd:

Die, [...] uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had daarheen niet kan of uit hoofde van bovenbedoelde vrees niet wil terugkeren. Indien een persoon meer dan één nationaliteit bezit, betekent de term "het land waarvan hij de nationaliteit bezit" elk van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit. Een persoon wordt niet geacht van de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, verstoken te zijn, indien hij, zonder geldige redenen ingegeven door gegronde vrees, de bescherming van één van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit, niet inroept. (*Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen Ondertekend te Genève op 28 juli 1951 Wet van 26 juni 1953 - B.S., 4 oktober 1953*).

Onder andere staat in het hoofdstuk 1 geschreven over non-discriminatie, algemene bepalingen, godsdienst enzovoort. De volledige inhoud van het Verdrag is in de bijlage opgenomen.

1.4.1 Belgische wet die asielaanvraag betreft

Bovenop de internationale Verdragen zijn bij een asielaanvraag ook plaatselijke rechten van toepassing. In België is dat de Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Voor de problematiek van asielzoekers die vragen voor de bescherming van België is Hoofdstuk II belangrijk: Vluchtelingen en personen die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komen.

§ 1. De vluchtelingenstatus wordt toegekend aan de vreemdeling die voldoen aan de voorwaarden van artikel 1 van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen dat op 28 juli 1951 te Genève tot stand is gekomen, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967.

§ 2. Daden van vervolging in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève moeten:

a) ofwel zo ernstig van aard zijn of zo vaak voorkomen dat zij een schending vormen van de grondrechten van de mens, vooral de rechten ten aanzien waarvan geen afwijking mogelijk is uit hoofde van artikel 15.2, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden; (*Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.*)

Over de subsidiaire bescherming zegt Artikel 48/4 dit: §1. De subsidiaire beschermingsstatus wordt toegekend aan de vreemdeling, die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt en die geen beroep kan doen op artikel, en ten aanzien van wie er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat, wanneer hij naar zijn land van herkomst, of in het geval van een staatloze, naar het land waar hij vroeger gewoonlijk verbleef, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade zoals bepaald in paragraaf 2 en die zich niet onder de bescherming van dat land kan of, wegens dat risico, wil stellen en niet onder de uitsluitinggronden zoals bepaald in artikel 55/4, valt. (*Artikel 48/4 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.*)

De bescherming kan worden geboden door de Staat, of partijen of organisaties (ook internationale). Volgens artikel 51/4 moet de asielzoeker aan het begin van asiel-

procedure de taal kiezen. Als die taal niet Frans of Nederlands is dan moet hij voor de hulp van de tolk vragen. Hij krijgt deze hulp gratis.

1.4.2 Tsjechische wetten.

In Tsjechië is de belangrijkste wet de Wet over Asiel nr. 325/1999 Wb.³ In deze wet is alle nodige informatie over de asielprocedure. Daar zijn ook alle termen uitgelegd. Na het doorlezen van de Tsjechische en de Belgische wetten kan ik zeggen dat die wetten gelijk zijn. Verschillen gaan alleen van de structuur van beheersing van beide landen. Tsjechië is een republiek maar België is een koninkrijk.

Ook in Tsjechië mag de vreemdeling bij de asielprocedure om een tolk vragen. De tolk zal met hem tijdens de hele asielprocedure bijstaan. Hij moet een beëdigde tolk van de lijst van beëdigde tolken kiezen. Hij moet hem zelf betalen. Als de asielzoeker blijkbaar zonder geld is dan krijgt hij hulp van een tolk die uit de staatsbegroting betaald is. Dit recht gaat uit van wet 500/2004 van het wetboek Ambtelijk Bestuur.⁴

³ zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (vstup v účinnost, tj. od 1. 1. 2000)

⁴ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (vstup v účinnost od 1. 1. 2006)

HOOFDSTUK 2. Redenen om asiel te vragen in België en in Tsjechië. Asielstatistieken in België en in Tsjechië.

2.1 Redenen om asiel te vragen in België en in Tsjechië

Wij kunnen zeggen dat de redenen van vluchtelingen in beide landen gelijk zijn.

Voor mensen is het een grote beslissing om het land van hun afkomst verlaten. Het is altijd een beslissing vol emoties. Meestal hebben mensen ervoor zware redenen. Dagelijks ontvluchten mensen hun land omdat zichzelf of hun gezin bedreigd worden. Enkele vluchtelingen komen in België terecht en moeten hier een volledig nieuw leven beginnen.

Vluchten doe je dus niet zomaar. In de meeste gevallen vluchten mensen omdat ze hun leven in hun eigen land niet zeker zijn. Dit kan komen door een oorlog. Het komt ook voor dat mensen vluchten voor hun eigen overheid. In sommige landen gebruikt de overheid geweld tegen burgers die zich uitspreken tegen de regering, of die leven op een manier die de overheid niet goedkeurt (denk bijvoorbeeld aan homoseksualiteit, in sommige landen nog steeds verboden). Deze mensen kunnen in hun eigen land in de gevangenis belanden of ter dood veroordeeld worden. Mensen die om bovenstaande redenen naar een ander land vluchten noem je ook wel politieke vluchtelingen. Als mensen kunnen aantonen dat ze politiek vluchteling zijn, hebben ze recht op asiel in een derde land. Mensen vluchten niet alleen voor geweld. Ook armoede kan mensen ertoe drijven hun land te verlaten. Mensen die vluchten om ergens anders een beter bestaan op te bouwen noem je economische vluchtelingen. Doorgaans krijgt een economische vluchteling geen asielstatus, en wordt de vluchteling dus weer naar huis gestuurd. Veel economische vluchtelingen melden hun komst daarom niet bij de overheid maar proberen zonder papieren een bestaan op te bouwen. Deze mensen worden illegalen genoemd, omdat ze niet legaal in een land verblijven.

(<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/2157348/maatschappijleer/item/2093832/waaron-vluchten-mensen/>)

Steeds meer asielzoekers in België vragen om asiel omdat ze homo's zijn. Dat blijkt uit van laatste cijfers van CGSV. Asielzoekers die aangeven homo te zijn, komen vooral uit Afrika. Asielzoekers die homo's zijn worden meer dan gemiddeld als vluchteling erkend, omdat de asielinstanties geen risico's willen nemen.

Een nieuwe trend in asielland: het aantal vreemdelingen dat in België een asielaanvraag indient met ‘gendergebonden vervolgingsmotieven’ neemt toe. In 2006 ging het om 116 asielzoekers, in 2007 om 188 in 2008 om 226 en in 2009 al om 362: 300 mannen en 62 vrouwen. Ook vorig jaar zou dat aantal nog zijn toegenomen, al zijn daarvoor nog geen cijfers bekend. De asielzoekers beweren allemaal homoseksueel te zijn en voor hun seksuele geaardheid in hun land van herkomst te worden vervolgd of gediscrimineerd. Dat is een reden om in België als vluchteling te worden erkend. Ze komen vooral uit Afrikaanse landen, zoals Tanzania, Nigeria, Kameroen, Uganda, Burundi, Togo, Mauritanië en Guinee.⁵ (*Asielzoekers mogen vaker blijven als ze homo zijn, Yves Delepeleire, De Standaard, 20.01.2011.*)

Ik wil graag hier laten zien sommige verhalen van mensen die uit hun eigen land zijn gevlucht. Als voorbeeld wat voor redenen zijn zo zwaar om te beslissen voor deze oplossing. Verschillende namen zijn om privacyredenen gefingeerd. Deze artikelen⁶ zijn door mij afgekort. De complete artikelen zijn in de bijlage te zien.

Mahmoud Farah (28) vluchtte elf jaar geleden uit Somalië naar Nederland

... Vijftien jaar was hij, toen hij op de vlucht ging voor het geweld. “Ik woonde in het noorden van het land”, vertelt Mahmoud. “In het deel dat Somaliland wordt genoemd. Daar waren gewapende groepen actief die tegen de Somalische regering vochten. De strijd kwam steeds dichterbij. De wijk waar ik met mijn familie woonde, lag op een gegeven moment precies tussen de strijdende partijen in. Ik weet nog goed dat er een keer een hele nacht geschoten werd. De volgende dag mochten we van het regeringsleger niet naar buiten, maar we deden het toch. We wilden zien wat er was gebeurd, hoe het met onze burens ging en hoe onze wijk erbij lag. En we hadden eten nodig. Het was gevaarlijk om naar buiten te gaan, een neef van me is in die dagen vermoord. Toen ik op straat liep zag ik ook overal dode mensen.”

Mahmouds familie had geen andere keus dan hun verwoeste huis achter te laten. Ze lieten belangrijke persoonlijke spullen achter in het plafond van hun huis en vertrokken naar een plek een paar kilometer verderop, waar ze met andere vluchtelingen in de open lucht probeerden te overleven. Maar veilig was het niet.

⁵ Zie het hele artikel in de bijlage

⁶ Artikelen van de website.

Mahmoud: “We konden daar niet blijven, en terug naar huis kon ook niet want de gevechten gingen door en huis raakte helemaal vernield. De spullen uit het plafond hebben we ook niet meer kunnen ophalen.”...(http://www.frederike.nl/cgi-bin/scripts/db.cgi?ID=173&view_records=1&ww=on)

Mevrouw Hashini (53) vluchtte zestien jaar geleden van Afghanistan naar Nederland.

Mevrouw Hashini werd zonder pardon ontslagen toen de communisten, in 1978, de macht overnamen in Afghanistan... “Ik kreeg een brief waarin me werd verteld dat ik voortaan lerares op een basisschool zou zijn.” Maar ook dat duurde niet lang. “De directeur van die school, een communist, was bang dat ik leerlingen tegen de communisten zou opzetten. Dat deed ik helemaal niet want ik had het in de klas nooit over politiek, maar dat ik tegen de Russische overheersing van mijn land was, was genoeg om me voor de klas weg te halen. Ik kreeg een kantoorbaan. En zelfs daarin werd ik scherp in de gaten gehouden. Ik kon op mijn werk niemand meer vertrouwen.”... Het ergste was de oorlog tussen het Russische leger, dat Afghanistan in 1979 binnenviel, en het Afghaanse verzet. “Herat werd dagelijks met raketten bestookt”, herinnerd mevrouw Hashini zich. “Er vielen steeds meer doden. We waren eigenlijk nergens meer veilig. Ook mijn vier maanden oude baby is omgekomen door het oorlogsgeweld.” (http://www.frederike.nl/cgi-bin/scripts/db.cgi?ID=173&view_records=1&ww=on)

In beide gevallen gaat het om angst voor een gewapend conflict in hun geboorteland. Mensen voelen zich daar niet meer veilig en daarom hebben ze de beslissing genomen om naar een ander land te gaan wonen. Darfoer, in Soedan, is een streek waar meer dan 2,5 miljoen mensen uit weggevlucht zijn. Er is namelijk een conflict tussen gewapende groepen onderling en met het leger van de regering. Hierbij worden heel veel mensen die er niets mee maken hebben vermoord, aangevallen, verkracht. Oogsten worden vernield en er ontstaan ziekten en hongersnood. De meeste mensen vluchten weg naar andere streken in Soedan. Ze verblijven er in kampen voor ontheemden, waar het nog steeds gevaarlijk is. De kampen worden regelmatig aangevallen en geplunderd. Zich buiten de kampen gegaan is een enorm

risico. Toch moeten vrouwen en meisjes dit vaak doen om hout te sprokkelen. Deze situatie zorgt ervoor dat het moeilijk is voor hulporganisaties om voedsel, water en medicijnen te brengen, waardoor er hongersnood en ziektes ontstaan.

2.2 Asielstatistieken

In dit deel van mijn werk wil graag laten zien wat voor cijfers wij in verband met asielzoekers kunnen vinden. Ik heb vaak gemerkt dat de statistische gegevens aan de Tsjechische kant verouderd of niet volledig zijn.

De bron aan de Belgische kant was voor mij de website van Commissaraat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen.⁷ Daar kan je actuele cijfers vinden. Ik zal hier grafieken presenteren die van eerste drie maanden van het jaar 2011 zijn.

Grafiek 1.

Top 10 asielaanvragen in maart 2011

	Land van herkomst	Aantal	%
1	Afghanistan	267	12.2%
2	Guinee	198	9.0%
3	Servië	183	8.3%
4	Kosovo	173	7.9%
5	Irak	156	7.1%
6	Rusland	106	4.8%
7	Macedonië	86	3.9%
8	DR Congo	82	3.7%
9	Armenië	61	2.8%
10	Ivoorkust	59	2.7%
	Andere landen	822	37.5%
Totaal maart 2011		2,193	100%
Percentage top 10		62.5%	

In **Grafiek 1** kunnen wij zien de volgorde van de landen van afkomst en aantal van de asielvragen in maart 2011. Samen hebben om asiel in maart 2193 mensen vragen. Top ten is 62,5% van het hele getal. De meeste asielvragers komen uit Afghanistan dan uit Guinee en de derde plaats wordt bezet door mensen uit Servië.

⁷ http://www.cgvs.be/nl/binaries/BASISNOTA%20ASIELSTATmaart2011N%20%28Pers%29_tcm127-125717.pdf

Grafiek 2

Top 10 asielaanvragen in 2011

	Land van herkomst	Aantal	%
1	Afghanistan	612	10.5%
2	Guinee	513	8.8%
3	Kosovo	465	8.0%
4	Servië	438	7.5%
5	Irak	431	7.4%
6	Rusland	336	5.8%
7	Macedonië	261	4.5%
8	DR Congo	222	3.8%
9	Armenië	165	2.8%
10	Ivoorkust	142	2.4%
	Andere landen	2,239	38.4%
Totaal 2011		5,824	100%
Percentage top 10		61.6%	

Grafiek 2 zijn cijfers van eerste drie maanden van het jaar 2011 samen. De eerste twee plaatsen worden door dezelfde landen als in de statistiek van maart bezet. Op de derde plaats bevindt zich Kosovo in plaats van Servië. Totale asielvragen van eerste drie maanden van het jaar is 5824 mensen. Van dit getal komt 61,6% van Top 10 landen.

In maart heeft ongeveer 38% van heel getal over asiel gevraagd. Voor de eerste drie maanden hebben samen 612 Afghanen een asielaanvraag ingediend. Het is 10,5 % van heel getal. Dat betekent dat de mensen van Afghanistan nog steeds de grootste groep van asielzoekers zijn.

Grafiek 3

Aantal beslissingen

	Januari	Februari	Maart	Totaal
Erkenning van de vluchtelingenstatus	167	234	219	620
Toekenning van de subsidiaire bescherming (SB)	53	62	75	190
Weigering van de vluchtelingenstatus en weigering van de SB	598	745	912	2,255
Weigering van inoverwegingname van een asielaanvragen (E.U.onderdaan)	3	10	16	29
Technische weigering	44	77	90	211
Uitsluiting van de vluchtelingenstatus en uitsluiting van de SB	1	2	1	4
Uitsluiting van de vluchtelingenstatus en weigering van de SB		1	1	2
Weigering van de vluchtelingenstatus en uitsluiting van de SB		2	4	6
Intrekking van de vluchtelingenstatus en/of de SB	6	2	2	10
Afstand (afsluiting + vertrek IOM)	19	40	23	82
Zonder voorwerp (art. 55 regularisatie)	4	5	9	18
Zonder voorwerp (Belgische nationaliteit + overlijden)	3	2	3	8
Totaal	898	1,182	1,355	3,435

In **Grafiek 3** gaat het om het aantal beslissingen van de eerste drie maanden van het jaar 2011. In totaal zijn er 3435 beslissingen genomen. In de regels zijn geschreven enkelvoudige redenen. Uit de grafiek blijkt dat meer dan 65% (2255) van de beslissingen negatief was. D.w.z. deze mensen hebben geen vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming gekregen.

Wat de Tsjechische Republiek betreft heb ik het meest actuele gegeven gevonden van oktober 2010. In deze periode hebben in Tsjechië alleen 55 mensen om asiel gevraagd. In dezelfde periode hebben 2076 mensen in België om asiel gevraagd. Dat is 2021 mensen meer dan in Tsjechië.

Grafiek 4⁸

	Počet žádostí	%
Bělorusko	9	16,40
Mongolsko	9	16,40
Kuba	6	10,90
Ukrajina	5	9,10
Vietnam	5	9,10
bez státní příslušnosti	2	3,60
Indie	2	3,60
Kyrgyzstán	2	3,60
Nigérie	2	3,60
Somálsko	2	3,60
Uzbekistán	2	3,60
Alžírsko	1	1,80
Egypt	1	1,80
Gruzie	1	1,80
Jemen	1	1,80
Kazachstán	1	1,80
Konžská dem. rep.	1	1,80
Kosovo	1	1,80
Pákistán	1	1,80
Ruská federace	1	1,80
Celkem	55	100,00

Grafiek 4 bevat de lijst van landen van herkomst van asielzoeker die in de periode van oktober 2010 in Tsjechië om asiel hebben gevraagd. De meeste asielaanvraag komt van mensen van Wit-Rusland en Mongolië. Derde plaats houdt mensen uit Cuba. In oktober 2010 heeft niemand uit Afghanistan in Tsjechië om asiel gevraagd

⁸ In regels: Wit-Rusland, Mongolië, Cuba, Oekraïne, Vietnam, Staatlozen, India, Kirgizstan, Niger, Somalië, Oezbekistan, Algerije, Egypte, Georgië, Jemen, Kazachstan, D.R. Kongo, Kosovo, Pakistan, Rusland

In kolom: aantal aanvragen, percentage

HOOFDSTUK 3. Organisaties die helpen en werken met asielzoekers in België en in Tsjechië.

Vluchtelingen en asielzoekers zijn vaak mensen zonder geldmiddelen. Ze kennen niet de taal of cultuur van het land waarin het nieuwe lijf willen beginnen. Ze hebben geen dak in nieuw land. Volgens alle internationale verdragen, overeenkomsten en maatregelen moeten ontvangst landen zulke mensen ondersteunen. Er zijn verschillende organisaties die hulp voor dit mensen verleent. Meestal zijn deze organisaties van de Staatsbegroting betaald maar wij kunnen ook non-profit organisatie vinden.

3.1 Fedasil

Fedasil is het federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers. Fedasil verleent materiële hulp aan asielzoekers in België, door het organiseren – rechtstreeks of met partners - van kwaliteitsvolle opvang en begeleiding. Daarnaast zorgt Fedasil voor de observatie en oriëntatie van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen – al dan niet asielzoekers. Fedasil draagt bij tot het uitdenken, voorbereiden en uitvoeren van het opvangbeleid. Het agentschap coördineert ook de programma's voor vrijwillige terugkeer en is in België de verantwoordelijke overheid voor het Europees Vluchtelingenfonds (EVF). Ten slotte werkt Fedasil, in het kader van verschillende initiatieven, ook aan de integratie van de opvangcentra in de lokale gemeenschappen. Fedasil is een instelling van algemeen belang van type A, onder het toezicht van de Staatssecretaris van Maatschappelijke Integratie, Philippe Courard.

Er werken meer dan 1.100 mensen bij Fedasil. Het overgrote deel hiervan werkt in de 19 opvangcentra die verspreid liggen over België. De hoofdzetel en de dienst dispatching tellen samen ongeveer 175 voltijdse werknemers. In de bijlagen bevindt zich een organigram van Fedasil.

3.1.1 Opvangcentra

België telt 45 opvangcentra voor asielzoekers. Ze worden beheerd door Fedasil of het Belgische Rode Kruis. Het zijn open centra: dit betekent dat de bewoners het centrum vrij in en uit mogen gaan. De opvangcentra verschillen in veel opzichten van elkaar: vaak zijn het oude legerbasissen, internaten of ziekenhuizen, soms zijn

het nieuw opgetrokken prefab gebouwen; er zijn er kleine (met 75 opvangplaatsen) en grote (het Klein Kasteeltje telt meer dan 700 plaatsen); sommige liggen midden in de stad, andere bevinden zich op het platteland. Toch bieden al deze centra dezelfde diensten aan. Een opvangcentrum voor asielzoekers zorgt voor de dagelijkse basisbehoeften van zijn bewoners: onderdak, voedsel en kledij. Tijdens hun verblijf in het centrum krijgen de asielzoekers ook sociale, juridische, medische en psychologische bijstand.

3.2 Rode Kruis

De Internationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging is niet zomaar een organisatie voor humanitaire hulpverlening. Het is een grote en actieve familie met een lange geschiedenis en traditie. Enkele belangrijke werkingsprincipes zijn de basis van wereldwijd respect voor onze Beweging. (<http://www.rodekruis.be/NL/Over/AchterSchermen/>). Het is de korte omschrijving van het werk van Rode Kruis. Deze organisatie is afhankelijk aan het werk van vrijwilligers. Daarom rekruteert elke afdeling vrijwilligers, in de eerste plaats jongeren die een volwaardige plaats binnen de organisatie krijgen.

Het Rode Kruis kan alleen goed werken dankzij de ondersteuning van mensen. Vooral de steun van het grote publiek is essentieel voor de werking van Rode Kruis-Vlaanderen. Veel mensen doen ook een gift, helpen structureel met een doorlopende opdracht of nemen het Rode Kruis op in een legaat. Verder vraagt het Rode Kruis via mailings steun aan het publiek. De inkomsten hiervan worden zowel voor de nationale als voor de internationale werking gebruikt.

3.2.1 Werk met de vluchtelingen.

In naam van de regering vroeg het toenmalig Staatssecretariaat voor Maatschappelijke Emancipatie aan het Belgische Rode Kruis om een aantal opvangplaatsen te organiseren. Dit was de start van een aantal conventies met de overheid. De conventie legt de uitvoeringsmodaliteiten van de opdracht vast. Ze bepaalt ondermeer dat alle kosten gedragen worden door de overheid en legt het maximum besteedbare bedrag per asielzoeker vast. Vanuit zijn grondbeginselen staat het Rode Kruis in voor een humane opvang van asielzoekers. Dit gebeurt zowel in de opvangcentra, in individuele hulpverlening als in bewustmakingsacties naar de Belgische bevolking. Momenteel voorziet het Belgische Rode Kruis in circa 3000

opvangplaatsen, verdeeld over verschillende opvangcentra verspreid over België. Het beheer van deze opvangcentra gebeurt door respectievelijk Rode Kruis – Vlaanderen en de Waalse gemeenschap.

3.2.2 Rode Kruis in Tsjechië

Het Rode Kruis in Tsjechië werkt volgens hetzelfde principe als het Belgische. Maar helaas heeft het geen activiteiten met ontvangst van de vluchtelingen. Het Tsjechische Rode Kruis peilt hun activiteiten vooral om hulp bij het natuurrampen te geven. Ze zorgen voor armoede, voor de daklozen en ze zijn ook actief in het kader van de opvoeding van Humanitaire rechten.

3.3 De Beheersing van de instellingen voor de vluchteling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.⁹

SUZ¹⁰ werkt samen met overheid, lokaal bestuur en internationale instellingen mee. Sinds 2006 is deze organisatie meebetaald van Europees vluchtelingenfonds. Er zijn vooral programma's over preventie, integratie, repatriatie, inrichting van centra. SUZ was 1 januari 1996 opgericht als budgettaire organisatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze organisatie ontstaan van toenmalige commissie voor vluchtelingen. Tsjechische Republiek door de SUZ biedt accommodatie en andere diensten aan aanvragers, asielzoekers en vreemdelingen in beslag genomen, op basis van Wet nr. 326/1999 van de Wetboek. Vreemdelingen in de Republiek en Wet nr. 325/1999 van de Wetboek. Asiel. De rol van SUZ is het aanbieden van hen adequate en fatsoenlijke omstandigheden.

SUZ heeft de zitting in Praag. Hier kunnen wij de afdelingen werken met klanten, organisatorische afdeling, aan het Ministerie van Financiën, afdeling van het Centrum ter ondersteuning van de integratie van buitenlanders die hier werken te vinden.

⁹ Správa Uprchlických Zařízení Ministerstva Vnitra ČR

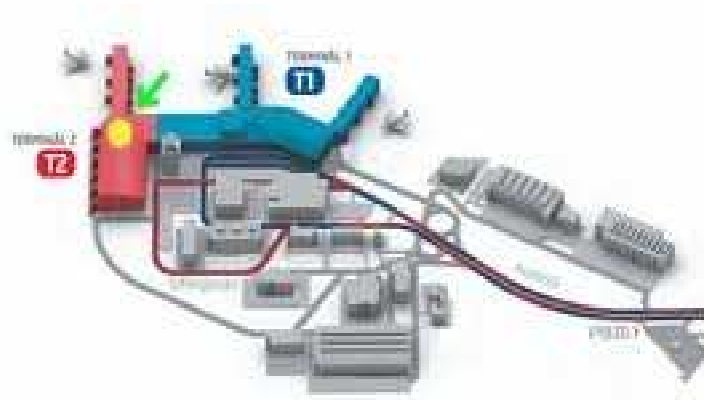
¹⁰ Tsjechische afkorting van de officiële naam

3.3.1 Opvangcentra in Tsjechië

Het opvangcentrum wordt gebruikt om nieuwe aankomsten van aanvragers van internationale bescherming bieden, en tot beëindiging van de basisvoorwaarden voor toetreding. De vluchteling kan niet dit opvangcentrum vrij te laten.

Er is verstrekking van huisvesting, voeding, elementaire hygiënische middelen en medische zorg, en de aanvragers hebben een sociale en psychologische diensten en kunnen deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten, het bijwonen van de kunst workshops, enz. Opvangcentra bevinden zich in de internationale transithal te Praha Ruzyně luchthaven en in de stad Zastávka in Jihomoravský kraj.

Afbeelding 1.

Plattegrond van de luchthaven Praha-Ruzyně. De gele punt laat ons weten waar bevind zich ontvangstcentrum. (<http://www.suz.cz/pages/ruzyne.html>)

Afbeelding 2.

Activiteiten voor kinderen van asielzoekers in ontvangstcentrum Zastávka. Kinderen spelen samen met de kinderpsycholoog. (<http://www.suz.cz/pages/zastavka.html>)

3.3.2 Verblijfscentrum

Verblijfscentra bieden de huisvesting voor de asielzoekers die zijn geslaagd voor voorgeschreven toegang procedures in het opvangcentrum, en gedurende door de gehele procedure in het geval van verzoeken om internationale bescherming.

Aanvragers zijn vrij om het centrum te verlaten of te genieten van hun recht om in privé te wonen. Diensten zijn vergelijkbaar met het opvangcentrum. Nadruk wordt gelegd op maatschappelijk werk, aangevuld met recreatieve activiteiten. Er zijn centra voor kinderen, kunst workshops, bibliotheken, tearooms, speeltuinen, sportfaciliteiten en cliënten kunnen deelnemen aan diverse culturele evenementen en reizen.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare groepen, met inbegrip van niet-begeleide minderjarige asielzoekers, alleenstaande vrouwen met kinderen, senioren, fysiek, mentaal of sociaal gehandicapte personen en slachtoffers van fysiek of psychisch geweld.

3.3.3 Integratiecentrum

Het Integratiecentrum dient voor personen aan wie is toegekend dat ze internationale bescherming behoeven en die bij het Staatsinburgeringprogramma een aanvraag voor tijdelijke huisvesting in het integratiecentrum hebben gedaan. De tijd doorgebracht in het integratiecentrum (tot 18 maanden) wordt voornamelijk gebruikt voor om de Tsjechische taal te leren kennen en het verkrijgen van een afzonderlijke huisvesting en werkgelegenheid. Huisvesting in de Integratiecentrum moet worden betaald. De rechten en plichten van personen die internationale bescherming genieten zijn op de arbeidsmarkt, de sociale en gezondheidszorg gebieden, dezelfde als de rechten en plichten van de burgers van de CR.

Het personeel van de dienstverlening kan samen met de medewerkers van non-profit organisaties aan klanten van Integratiecentrum, als zij dat wensen, het nodige advies en bijstand aanbieden.

Afbeelding 4

Op afbeelding 4 is het Integratiecentrum in Kostelec nad Orlicí te zien met een kind voor het kindercentrum. (<http://www.suz.cz/pages/kostelec.html>)

3.4 Vereniging voor de integratie en migratie

Vereniging voor Integratie en Migratie is een non-profit organisatie die juridische en maatschappelijke begeleiding voor buitenlanders die in de Tsjechische Republiek wonen biedt. Een integraal onderdeel van onze activiteiten en de impact op het algemene publiek met het oog op de bevordering van tolerantie, bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat.

De Vereniging voor Integratie en Migratie is gestart in de herfst van 1992. De Tsjechische Republiek is de bestemming van duizenden vluchtelingen uit de oorlog van Joegoslavië. Een advocaat en psycholoog begonnen inde opkomende humanitaire centra rondleidingen en daarna sloot de Tsjechische Helsinki Comité van de UNHCR een overeenkomst over de verlening van juridische en psychosociale hulp aan vluchtelingen. In oktober 1993 is men met steun van de Canadese ambassade erin geslaagd om een Counseling Centrum te openen voor de Vluchtelingen van de Tsjechische Helsinki Comité. UNHCR is als hoofdsponsor gebleven. Aan het werk met vluchtelingen uit het voormalige Joegoslavië blijven werken met vluchtelingen uit andere delen van de wereld. Cliënten en problemen van alle kanten waren ser teeds meer en dus werd in 1998 het adviescentrum voor de

vluchtelingen van het adviescentrum voor migratie gescheiden dat zich bezighoudt met asielzoekers en buitenlandse gemeenschappen. Tegelijk is de Maatschappelijke Vereniging voor Migratie opgericht die gericht is op het gebied van migratie en integratie van buitenlanders in de Tsjechische samenleving. Aan het eind van 2002 is Adviescentrum voor de vluchtelingen onafhankelijk geworden van de Tsjechische Helsinki Comité en vanaf 1 januari 2003 werkte zij als zelfstandige maatschappelijke vereniging.

3.4.1 Rechtsadvies werk van de Vereniging voor integratie en migratie

Deze vereniging kan iedereen helpen. Aan alle aanvragers van internationale bescherming die tot ons komen, bieden we algemene informatie over de rechten en verplichtingen die de Tsjechische Republiek en hun rechten en verantwoordelijkheden van de vluchtelingenstatus problemen. In sommige gevallen bieden advocaten individuele hulp en ondersteuning gedurende de gehele procedure. Gratis juridisch advies betekent in de praktijk eenvoudiger en meer tijdige oplossingen voor problemen bij klanten en mogelijke betere oriëntatie in de nieuwe omgeving. Dit voorkomt crisis- en conflictsituaties die kunnen voortvloeien uit onbekendheid met de regels van het asielbeleid. De vereniging probeert problemen van de klanten op te lossen in samenwerking met overheidsinstellingen, vooral het werk van het ministerie van Binnenlandse Zaken, Arbeidsbureau en diverse medische en educatieve voorzieningen. De Vereniging voor integratie en migratie werkt ook samen met andere niet-overheidskantoren.

3.4.2 Sociale assistentie.

Advisering is de hoeksteen van de organisatie. Advies van professionals op het gebied van de sociale zekerheid, gezondheidszorg, sociale voordelen, onderwijs en werkgelegenheid. Sociaal advies zonder onderscheid voor alle buitenlanders en hun gezinsleden. Bij het verstrekken van advies in onze organisatie streven wij ernaar om mensen te respecteren als individuen, ongeacht de herkomst. In verblijfscentra, ligt de nadruk meer op de psychosociale ondersteuning en groepen- en recreatieve activiteiten. Het belangrijkste probleem is hier vooral een overmaat aan vrije tijd, lang wachten op een besluit over asiel en de geïsoleerde ligging van de kampen zelf. Welkom activiteit is het werk therapie en mannen en vrouwen discussiegroep.

In het gebied van dienstverlening voor asielzoekers werkt te veel organisaties. Het is niet mogelijk om alle organisaties hier op te schrijven. Volgens mijn zijn de organisaties die zijn hier genoemd de belangrijkste.

HOOFDSTUK 4. Definitie van tolken en Tolkmodi. Het sociaal tolkenbestand. Deontologische code. Het verschil tussen Rechttolk en sociaal tolk. Tolken bij het verhoor van asielzoekers. Tolk- organisaties in België en in Tsjechië.

4.1 Definitie van tolken en Tolkmodi

Tolken is het zo accuraat en volledig mogelijk omzetten van mondelinge boodschappen van een brontaal naar een doeltaal op een neutrale wijze. Een tolk maakt de communicatie mogelijk tussen twee (of meer) partijen die elkaars taal niet begrijpen. Hij probeert de boodschap (de inhoud en de bedoeling van de sprekers) ze correct en getrouwd mogelijk weer te geven in de andere taal, zonder toevoegingen, weglatingen of wijzigingen. De zender codeert dus zijn boodschap en de ontvanger decodeert te. De tolk speelt cruciale rol bij het decoderen, hij is immers de tussenschakel tussen de zender en de ontvanger. (*De Keyser, Raïssa, Horen, zien en tolken, Academia Press 2006*) Hij moet goed luisteren naar broninformatie om ze te kunnen begrijpen en onthouden. Dan moet hij dat herformuleert naar de andere taal. Alles in tegelijk tijd. Er zijn twee belangrijke termen. *Brontaal* is uitgangstaal bij het vertalen naar een andere taal. *Doeltaal* is waarin vertaald wordt. Deze talen zijn niet gelijk daarom de vertalingen kunnen soms iets langer zijn (of lijken) dan de oorspronkelijke versie omwille van andere zinsconstructies en omschrijvingen.

Het is verschil tussen de tolk en vertaler. Een tolk tolkt en vertaalt enkel mondeling. In tegenstelling tot de vertaler heeft de tolk slechts enkele seconden tijd om na te denken over de juiste formulering in de doeltaal. Hierdoor heeft hij of zij vrijwel geen tijd voor correcties. Een tolk mag ter plekke geen teksten schriftelijk vertalen omdat hij door tijdsdruk en het ontbreken van hulpbronnen (woordenboeken, internet enz.) niet de nodige kwaliteit kan leveren. De tolk is niet verantwoordelijk voor overdracht van schriftelijke informatie als hij tolkt.

4.1.1 Tolkmodi

Er zijn drie soorten van tolken. Dat noemen wij ***tolkmodi***. Wij kunnen *consecutief* (opeenvolgend) tolken. De tolk luistert een paar minuten naar spreker en dan geeft hij de boodschap in de doeltaal naar de ontvanger van de informatie. Wordt de boodschap direct vertaald terwijl de spreker nog steeds aan het praten is dan praten

wij over simultaan (gelijktijd) tolken. In de sociale sector en ook bij het asielverhoor is meestal goed om consecutief of opeenvolgende tolken. De derde methode is *fluistertolken*. Dat is een soort simultaan tolken maar de tolk staat naast de klant en fluistert de informatie van spreker alleen voor hem.

4.2 Het sociaal tolkbestand

Zeventig procent van de tolken zijn vrouwen. De mannen zijn in de minderheid. Talen worden traditioneel als iets vrouwelijks en ‘zachts’ gezien, denk maar aan het aantal vrouwelijke studenten in de taalrichtingen in het hoger onderwijs. Conferentietolken die wel erkend zijn en goed betaald worden, zijn ook overwegend vrouwen. Het grootste deel van het tolkbestand bestaat uit mensen van buitenlandse afkomst. Sociale tolken zijn vaak migranten die zich het Nederlands of Tsjechisch hebben eigen gemaakt, een hogere opleiding hebben genoten in hun thuisland maar wiens diploma's niet erkend zijn in bepaald land. Meestal hebben zij geen tolkrichting gestudeerd. In Vlaanderen zorgt Centrale Ondersteuning Cel Sociaal Tolken en Vertalen voor de omkadering en de inhoudelijke ondersteuning. Door de talrijke kwaliteitsverhogende en kwaliteitsbewakende initiatieven (als selectie, vorming, evaluatie, certificering, ontwikkeling van een eigen deontologie enz.) verbetert de kwaliteit van het sociaal tolken en vertalen. (*De Keyser, Raïssa, Horen, zien en tolken, Academia Press 2006*)

4.3 Deontologie van de tolken.

De **deontologie** ("plichtenleer", vanuit het Grieks, *deon*, "plicht," en *logos*, "rede") is een ethische stroming, die uitgaat van absolute gedragsregels, vaak, maar niet altijd, gesteld als normen (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Deontologie>). De deontologische code is een verzameling van aanwijzingen die je als tolk zo goed mogelijk moet naleven. De code biedt concrete steun omdat ze aangeeft wat je hoort te doen en te laten. De tolk kan naar de code verwijzen in geval van inbreuk op de beroepsethiek.

Hier zijn sommige punten van de deontologische code voor sociaal tolken:

- De tolk accepteert enkel opdrachten waarvoor hij bekwaam is en hij heeft als dusdanig naast het recht een opdracht op voorhand te weigeren. Hij heeft het recht een opdracht te onderbreken wegens een gewetensconflict, belangenvermenging, onvoldoende vertrouwdheid met gebruikte terminologie of indien de complexiteit van de situatie hem niet toelaat verder naar behoren te tolken.
- Hij tolkt zo adequaat mogelijk, hij zet gesproken boodschappen om van taal A naar taal B, zonder toevoegingen, weglatingen of wijzigingen en bijgevolg worden onaangename en beledigende opmerkingen zo accuraat mogelijk vertaald.
- Hij is onpartijdig en geeft nooit zijn persoonlijke mening
- Hij geeft geen opdrachten door aan derden
- Hij verleent hulp en bijstand aan collega's
- Hij aanvaardt geen opdrachten en verricht geen handelingen die het beroep kunnen schaden. (*De Keyser, Raïssa, Horen, zien en tolken, Academia Press 2006*)

Mensen die als sociaal tolken willen werken moet zulke formulier goed kennen en dan ondertekenen. Zie een formulier in de bijlage.

4.4 Het verschil tussen Gerechtstolk en Sociaal tolk en Asieltolk.

Sociaal tolk is iemand die tolkt in dienstverlening, opleiding, gezondheidszorg en sociaal diensten. Dit type van tolken is belangrijk voor de buitenlanders die hulp nodig. Sociale tolken worden niet erkend en hebben geen aangepast statuut. Ze krijgen bijna geen geld in vergelijking met conferentie tolken. Ze staan onder druk omdat ze afhankelijk zijn van de markt: van de behoefte aan de taal waarin zij tolken. Ze tolken niet simultaan maar meestal in de korte versie van consecutief tolken.

Gerechtstolken zijn vaak vergelijking met sociaal tolk. Sommige experts houdt gerechtstolken als de part van sociaal tolk. Maar verschil is in werk gebied. Tolkopdrachten voor de politie, een onderzoeksrechter of de rechtbank. Dit tolkwerk valt onder de noemer **gerechtstolken**, waarvoor heel andere regels en afspraken gelden. (Van Bocxlaer, Pieter: *Komunitní tlumočení z českého a slovenského jazyka ve Flandrech v letech 2007-2008*, Hogeschool Gent)

Tolkwerk voor kandidaat-vluchtelingen in opdracht van het Commissariaat Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) en van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Dat noemt men het **asieltolken**.

(<http://www.kruispuntmi.be/coc/detail.aspx?id=10944#watniet>)

Ik ga niet akkoord met deze definities want volgens mijn mening moet de tolk die met asielzoekers wil werken de eigenschappen van alle drie tolken hebben. Hij moet volgens mijn de taal beheersen op bepaald niveau, heeft hetzelfde deontologische code als sociaal tolk ondergetekende en moet betrouwbaar zijn. Bij tolken voor asielzoekers moet hij ook van de consecutieve tolkmethode gebruik maken. Hij moet een echte professional zijn, want de mensen met wie hij vaak werkt zijn hulpeloos en hun toekomst is onzeker. Daarom is het werk met hen zo emotioneel. Hij moet tegen elke prijs onpartijdig blijven.

4.5 Tolken bij het asiel verhoor

Elke asielaanvraag wordt op individuele, onpartijdige en objectieve wijze onderzocht. Een asielzoeker wordt minstens eenmaal tijdens de procedure opgeroepen voor een verhoor. Indien het voor de behandeling van de aanvraag nodig blijkt kunnen zelfs meerdere gehoren. De asielzoeker krijgt op het CGVS alle mogelijkheden om zijn asielrelaas mondeling uiteen te zetten. Het verhoor geeft de asielzoeker de mogelijkheid om bijkomende stukken neer te leggen ter staving van de identiteit, de reisweg of het asielrelaas. De interviewer toetst het individuele asielverhaal aan de objectieve situatie in het land van herkomst en controleert de voorgelegde documenten. De interviewer volgt de waarden en houdingen uit het Handvest van het CGVS. De nadruk ligt op respect en onpartijdigheid.

De dossierbehandelaars die asielzoekers gehoren zijn universitair geschoold. Zij hebben een grondige kennis van de herkomstlanden. Indien de asielzoeker op de Dienst Vreemdelingenzaken aangeeft een tolk nodig te hebben, voorziet het CGVS in de aanwezigheid van een tolk. De tolken zijn neutraal en onafhankelijk en staan garant voor strikte vertrouwelijkheid. De databank van de tolkdienst van het CGVS bevat ongeveer 150 tot 200 tolken en vertalers voor een tachtigtal

verschillende talen en dialecten. Hiervan werken er 80 à 100 tolken en vertalers op regelmatige basis. (<http://www.cgvs.be/nl/binaries/>)

Onpartijdigheid bij het tolken is van kapitaal belang. Vóór het verhoor begint is het best persoonlijk contact met de asielzoeker te vermijden. Is dat onmogelijk, dan wordt het gesprek zo zakelijk en zo neutraal mogelijk gehouden. De tolk moet niet ooit alleen met asielzoeker samen zijn. De neutraliteit van de tolk wordt daardoor in gevaar gebracht en het evenwicht tussen de drie partijen in het komende gesprek ken erdoor gestoord worden. Als de tolk merkt dat de cliënt familie van hem is of een goede kennis, brengt hij de hulpverlener daarvan op de hoogte. De introductie aan het begin van het gesprek maakt aan de cliënt en dossierbehandelaar duidelijk wie de tolk is en wat ze van hem mogen verwachten. Bij het begin van het gesprek deelt de tolk aan beide partijen mee dat hij onpartijdig is dat hij alles vertaalt wat er gezegd wordt en dat hij gebonden is aan geheimhouding.

De asielzoeker kan ook gratis rechtsbijstand bekomen en kan het verhoor op het CGVS laten bijwonen door een advocaat. Eventueel kan ook een vertrouwenspersoon het verhoor bijwonen. Tijdens het verhoor mogen de advocaat of de vertrouwenspersoon niet tussenbeide komen, maar op het einde kunnen zij wel hun opmerkingen geven en verduidelijken waarom de asielzoeker in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus of de subsidiaire beschermingsstatus. De verklaringen van de asielzoeker zijn vertrouwelijk. Enkel de asielzoeker, de advocaat van de asielzoeker en de andere asielinstanties kunnen image in het verslag van het verhoor krijgen. Informatie over de inhoud van de asielaanvraag of over het feit dat een asielaanvraag werd ingediend wordt niet meegegeeld aan de autoriteiten van het land van herkomst.

Het verhoor van een asielzoeker moet plaatsvinden in omstandigheden die een passende geheimhouding waarborgen. Daarnaast is het belangrijk een klimaat van rust en vertrouwen te creëren tijdens het verhoor. Gelet op structuur van het gebouw waar het CGVS sinds 19 januari 2009 is gehuisvest (toren van de WTC II), kreeg de organisatie de mogelijkheid de verhoorlokalen anders te structureren. Vanuit twee werkgroepen, ‘voorbereiding en strategie van het verhoor’ en ‘Creëren van een gunstige context voor het verhoor’ werden aanbevelingen geformuleerd voor de optimalisering van de verhooromstandigheden. Daarnaast werd er een sociologisch advies ingewonnen m.b.t. de optimale inrichting van de lokalen. Er werd gekozen voor zachte, natuurlijke kleuren die rust en warmte binnenbrengen.

Bij de keuze van de materialen en de kleuren werd rekening gehouden met het feit dat de asielzoeker en de andere actoren een aantal uren (een gemiddeld verhoor duurt 3 tot 4 uur) in de ruimte moeten doorbrengen. Een canvas met verzadigde kleuren en een groen canvas in één ruimte houden elkaar in evenwicht. De decoratie is cultuurneutraal, sober, stijlvol en tijdloos

De manier waarop de stoelen zijn opgesteld zegt iets over de relatie tussen de gesprekspartners onderling en kan de communicatie beïnvloeden. De voorkeursopstelling is een driehoek waarbij de tolk op een neutrale of strategische plaats terecht komt. Zo wordt hij niet geassocieerd met een van beide partijen d.w.z. noch met de cliënt, noch met de hulpverlener. Het is belangrijk dat de asielzoeker en de dossierbehandelaar recht tegenover zitten zodat ze kunnen elkaar aankijken.

Afbeelding 5

De verhoorkamer van CGVS

De ik-vorm bij de tolken bevordert de de rechtstreekse communicatie tussen de asielzoeker en dossierbehandelaar en is ook energiebesparend voor de tolk omdat hij niet steeds zijn zinnen hoeft te reconstrueren. De ik-vorm helpt de tolk om onafhankelijk te blijven in de procedure.

4.6 Tolk- organisaties in België en in Tsjechië

Tolken moet zijn zoals andere beroepen verenigen. In beide landen zijn verschillende organisaties die hebben hun verenigd. In verband met Tjsechische wetten kan bij de asielprocedure alleen tolken tolkt die in lijst van gerechtstolk geregistreerd is. Zulke tolk moet universitaire opleiding heeft of andere voorwaarden voldoet. Het beroep van gerechtstolken en juridisch vertalers zijn gecombineerd in een baan beroep "Gerechtstolk" gerecht tolk is ook een gecertificeerd tolk en vertaler.

Rechter tolk moet worden benoemd door de arrondissementsrechtbank in de woonplaats van de tolk (in speciale gevallen zoals de vertaler van wetenschappelijke instituten en universiteiten op een tolk, de minister van Justitie te benoemen). Lijst van alle tolken van de regio wordt gestuurd naar de politie en de rechtbanken, waar deze lijst is openbaar toegankelijk. (<http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/soudni-prekladatele-tlumocnici/>)

In België is situatie een beetje problematisch want aantal van asielzoeker is groter dan aantal van gerechtstolken. België is een draaischijf voor de zakenwereld en de internationale politiek. België heeft de Europese Verklaring voor de Rechten van de Mens ondertekend en is daarom ook een gastland voor arbeiders, politieke vluchtelingen en slachtoffers van gewapende conflicten. Die mensen spreken meestal onze landstalen niet en ze zijn nauwelijks vertrouwd met onze cultuur en onze instellingen. Wanneer die mensen met het gerecht in aanraking komen, moeten zij een beroep kunnen doen op degelijke tolken en vertalers. Alleen zo kunnen zij hun rechten vrijwaren. Jammer genoeg zijn er in België maar weinig specialisten in dit domein. Daardoor moet de overheid een beroep doen op willekeurig gekozen mensen van goede wil, die vaak niet de elementaire regels van het tolken kennen. (<http://www.translators.be>) Daarom geeft de Belgische kamer voor Vertalen, Tolken

en Filologie cursussen en de bijscholingen voor mensen die op dit gebied willen werken.

4.6.1 Kamer van Beëdigde Tolken en Vertalers van de Tsjechische Republiek

De Kamer van Beëdigde Tolken en Vertalers van de Tsjechische Republiek (KST ČR) is een vrijwillige organisatie van tolken en vertalers die benoemd zijn conform de Wet op Deskundigen, Vertalers en Tolken (wet nr. 36/1967). Tot de taken van de Kamer behoort het doorvoeren en beschermen van de professionele, arbeidsrechtelijke en sociale belangen van haar leden. Door gezamenlijke uitwisseling van ervaringen en kennis op dit vakgebied streeft de Kamer naar verhoging van kwaliteit en kennis van haar leden. Er worden voor tolken en vertalers seminars, ontmoetingen en scholingen georganiseerd. Als onafhankelijke organisatie neemt de Kamer deel aan het uitwerken en behandelen van voorstellen van rechtsvoorschriften met betrekking tot beëdigde vertalers en tolken. De Kamer neemt ook deel aan het uitwerken en behandelen van andere voorschriften die met de activiteiten van tolken en vertalers samenhangen. Zo bijvoorbeeld zijn door de Kamer ethische gedragscodes geformuleerd voor de uitoefening van de activiteiten van beëdigde tolken en vertalers. (<http://www.kstcr.cz/nl/>)

De Kamer van Beëdigde Tolken en Vertalers van de Tsjechische Republiek werd opgericht op 16 oktober 1996. De belangrijkste activiteit van de Kamer bestaat uit het scheppen van gunstige voorwaarden voor de uitoefening van het beroep van tolk en vertaler zoals beschreven in de Wet op Deskundigen, Vertalers en Tolken (wet nr. 36/1967) en de Verordening van het Ministerie van Justitie nr. 37/1967, ter vaststelling van uitvoeringsbepalingen van de Wet op Deskundigen, Vertalers en Tolken, vanuit het gezichtspunt van de autoriteiten, burgers en ondernemingen in verband met hun rechtshandelingen. (<http://www.kstcr.cz/nl/o-nas/over-ons-20/>)

De Kamer neemt actief deel aan de activiteiten van de werkgroep van het Ministerie van Justitie die zich bezighoudt met de voorbereiding van nieuwe legislatieve regelgeving over de status van een tolk of vertaler, met als doel een daadwerkelijke verbetering en hogere kwaliteit met betrekking tot het beroep van tolk en vertaler te bereiken. De beëdigde tolk of vertaler zal zo niet alleen een betrouwbare basis zijn,

maar ook een garantie worden in het kader van de steeds toenemende grensoverschrijdende contacten tussen autoriteiten, natuurlijke personen en rechtspersonen in verband met hun rechtshandelingen.

4.6.2 De Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen

De hele naam van dit organisatie is De Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen- Chambre belge des traducteurs, interprètes et philologues. Deze organisatie was in 1955 gevestigd. Organisatie heeft hetzelfde functie als die Tsjechische. Verenigen mensen die hetzelfde werk doen, hulpen en ondersteunen. Dat geeft adviezen en maatregelen die hulpen in de professie- lijf. (http://www.translators.be/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=131&lang=nl&Itemid=131)

Ze geven een beroepstijdschrift voor de leden uit over bepaalde taalkundige thema's. Deze organisatie organiseert ook studiedagen die mensen in staat stellen de evolutie van hun beroep te volgen. Ook niet-leden kunnen hieraan deelnemen. Mensen kunnen daar zichzelf helpen en met andere collega's hun eigen ervaringen deelnemen. Daarom doet BKVTF (Nederlandstalige afkorting van volle naam.) vaak sommige cursussen en workshops. Leden van de BKVTF hebben ook mogelijkheid om een verzekering die heet **beroepsaansprakelijkheidsverzekering** af te sluiten die is gespecificeerd voor vertalers en tolken. Deze verzekering is belangrijk in dit werkgebied want dit bescherm tegen problemen als iemand heeft iets mis gedaan en moet hun fout ter geld vergoeden.

4.6.3 FOSOVET

In België werken de sociale vertalers en tolken voor dienstverleners die actief zijn in verschillende sociale en non-profitsectoren. Deze mensen werken in verschillende sectoren die een beroep doen op sociale vertaal- en tolkhulp. Zoals openbare dienst,

welzijn, ophaal, opvangt en inburgering enz. Organisatie FOSOVET¹¹ is vereniging van hen. (<http://www.fosovet.be/?setLanguage=1>)

Het sociaal tolken en vertalen is een noodzakelijk instrument voor een opvang- en integratiebeleid voor nieuwkomers en personen van vreemde oorsprong die zich al lange tijd in België hebben gevestigd, maar een geïsoleerd leven leiden. Deze organisatie geeft ook publicaties over verschillende thema's uit. Niet alleen voor hun leden maar ook voor groter publiek.

¹¹ FOSOVET- Federaal ondersteuning voor sociaal vertalers en tolken

5. CONCLUSIE

Mensen die voor ernstige redenen hun geboorteland verlaten noemen wij migranten. Deze mensen vluchten naar andere landen om daar veiligheid te zoeken want in hun land van afkomst voelen zich niet veilig. De redenen die ik in mijn werk heb beschreven gaan vaak hand in hand met conflicten zoals oorlog, vervolging omdat ze homo's zijn, of een andere politieke of religieuze overtuiging hebben of andere ellende. Er zijn ook economische redenen want de staat waarin ze wonen is te arm om hun volk een minimum levensstandaard te garanderen. Als goed voorbeeld heb ik een paar kranten artikels gebruikt. Deze verhalen zijn de verklaringen van mensen over wat hun beslissing om naar ander land vluchten opriep. Europese landen zijn voor deze mensen vaak een droombestemming. Ze zien daar een kans om een ander en vooral beter leven te beginnen.

In het eerste hoofdstuk van mijn afstudeerscriptie heb ik de termen *Asiel* en *Asielzoeker* uitgelegd. *Asiel* is een mogelijkheid om bescherming van een ander land op zijn grondgebied te krijgen. *Asielzoeker* is iemand die om asiel en bescherming van ander land gaat vragen. Zoals uit mijn werk blijkt, praten wij alleen over mensen die deze grote stap in hun leven op legale wijze hebben gedaan. Daarom ook de beschrijving van de asielprocedure. Aan het eind van deze procedure kunnen mensen de verblijfsvergunning krijgen of de ambtenaren kunnen hun aanvraag verwerpen als de aanvraag zonder blijkbare reden is. In België zijn voor de eerste drie maanden van dit jaar 2255 aanvragen voor vluchtelingstatus en subsidiaire bescherming geweigerd. Dat blijkt uit cijfers van CGVS.

Helaas heb ik niet gelijkaardige cijfers langs Tsjechische kant kunnen terugvinden. Ik heb ook het Tsjechische Ministerie van Binnenlandse zaken gecontacteerd per mail maar tot nu toe heb ik geen antwoord gekregen. Dat vind ik echt raar want dit soort informatie moet openbaar zijn. Uit de statistieken die ik wel heb gevonden blijkt dat zowel in Tsjechië als in België verschillende nationaliteiten om asiel vragen. Deze ontdekking heeft als achtergrond de geschiedenis van beide landen. In België zijn dat meestal mensen uit de voormalige koloniën. Vooral D.R. Kongo. In Tsjechië bestaat de grootste groep van asielzoekers uit mensen van landen die ooit deel van Sovjet-Unie waren. Vooral Wit-Rusland en de Oekraïne maar ook mensen

van Vietnam. Vietnamezen waren in jaren zestig door de Tsjecho-Slowaakse overheid naar ons grondgebied als de gastarbeiders uitgenodigd.

Het derde Hoofdstuk van mijn werk gaat over de instellingen die hulp aan de asielzoekers verlenen. De grootste hulpverlener in België is *Fedasil*. Deze organisatie beheert alle vluchtelingen kampen. Het is een federale agentschap, opgericht door de Belgische federale overheid. Dat betekent dat ze gefinancierd worden uit de staatsbegroting. Op hetzelfde niveau staat aan de Tsjechische kant *De Beheersing van de instellingen voor de vluchtelingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken*. Ook deze organisatie beheert alle opvang- en integratiecentra in Tsjechië. Hun doeleinde is verlenen materiële hulp aan vluchtelingen. In dit gebied helpen vaak ook zogenoemde non-profit organisaties. Mensen doen er hun werk als vrijwilligers. De grootste non-profit organisatie in België is het Rode Kruis. Deze organisatie beheert een aantal van vluchtelingenkampen zonder hulp van de staat. Het Tsjechische Rode Kruis doet dat niet. Hun werk richt zich vooral op de hulpverlening bij natuurrampen en aan de daklozen. Wij kunnen zeggen dat beide soorten van organisaties op dit vlak belangrijk zijn. Want waar de staat geen hulp kan bieden daar is ruimte voor de non-profit organisaties.

Over alles wat tolken en de tolken betreft heb ik in het vierde hoofdstuk geschreven. Dit stuk is belangrijk want er staat bepaalde informatie over de transfer van informatie. Daar staat ook wat voor soorten van de mondelinge vertaling wij kunnen gebruiken. Uit de literatuur en andere bronnen blijkt dat meest gebruikte tolk techniek bij de asielprocedure de consecutieve methode is. Dat is logisch want simultaan tolken is in dit geval een beetje problematisch. Het kan immers de partijen in de dialoog onthutst maken. Simultaan tolk is goede techniek voor de conferentietolk. Zoals ik reeds heb gezegd de tolk is belangrijke lid van de hele asielprocedure. Zonder hem gaat het nooit lukken. Mensen die komen naar andere land hebben vaak helemaal geen kennis van de taal of cultuur van dat bepaalde land. Volgens het Verdrag van Genève heeft iedereen het recht om door de hele procedure in hun moeder taal te lopen. In België mag iedereen die een wel bepaalde opleiding als de tolk bij de asielprocedure werken. Want in België is het aantal van asielzoekers groter dan in Tsjechië. Bij de asielprocedure in België is de tolk gratis

aanwezig binnen de hele procedure van het begin tot het einde. In Tsjechië mag dit werk alleen door de gerechtstolk gedaan worden.

Verder schrijf ik over het werk van de tolk direct bij het verhoor van de asielzoeker wat moet hij doen wat moet niet doen. De belangrijkste informatie is dat de tolk altijd tot elke prijs onpartijdig blijven.

Dit deel van de taalkunde is echt interessant voor mij. In deze scriptie probeerde ik de problematiek van asielzoekers, asielprocedure en de rol van de tolk erbij theoretisch samen te vatten. Ik hoop dat de informatie die ik in deze scriptie verstrekt heb zo veel mogelijk volledig is en dat ik aan mijn eisen voldaan heb. Mensen komen niet vaak in aanraking met de problematiek van de asielzoekers en daarom hoop ik dat dit werk een goed basisoverzicht kan aanbieden. Ik wil graag nog in de toekomst met dit onderwerp werken.

BIJLAGEN

- 1. Het internationale verdrag van Geneve**
- 2. Steeds meer homo's vragen en krijgen asiel in België –kranten artikel**
- 3. Kranten artikels over problemen van vluchtelingen**
- 4. Formulier met deontologische code**

BIJLAGE 1

Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen

Ondertekend te Genève op 28 juli 1951 (Wet van 26 juni 1953 - B.S., 4 oktober 1953).

[Gewijzigd door het Protocol van New York op 31 januari 1967 (B.S., 3 mei 1969)]

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Art. 1. Definitie van de term "vluchteling"

A. Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als "vluchteling" elke persoon:

1. Die krachtens de Regelingen van 12 mei 1926 en 30 juni 1928 of krachtens de Overeenkomsten van 28 oktober 1933 en 10 februari 1938, het Protocol van 14 september 1939 of het Statuut van de Internationale Vluchtelingenorganisatie als vluchteling werd beschouwd. De door de Internationale Vluchtelingenorganisatie gedurende haar mandaat genomen beslissingen waarbij personen niet in aanmerking werden gebracht voor de bescherming en de hulp van die organisatie, vormen geen belemmering voor het verlenen van de status van vluchteling aan personen die aan de voorwaarden van lid 2 van deze afdeling voldoen;
 2. Die, [...] uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil invoeren, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren. Indien een persoon meer dan één nationaliteit bezit, betekent de term "het land waarvan hij de nationaliteit bezit" elk van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit. Een persoon wordt niet geacht van de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, verstoken te zijn, indien hij, zonder geldige redenen ingegeven door gegronde vrees, de bescherming van één van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit, niet invoert.
- B. [Dit Verdrag is zonder enige geografische begrenzing van toepassing op alle Staten welke hierbij
- partij
zijn.]
- C. Dit Verdrag houdt op van toepassing te zijn op elke persoon die valt onder de bepalingen van
- afdeling
- A, indien:
1. Hij vrijwillig wederom de bescherming invoert van het land waarvan hij de nationaliteit bezit;
 2. Hij, indien hij zijn nationaliteit had verloren, deze vrijwillig heeft herregen;
 3. Hij een nieuwe nationaliteit heeft verkregen en de bescherming geniet van het land waarvan hij de nieuwe nationaliteit bezit;
 4. Hij zich vrijwillig opnieuw heeft gevestigd in het land dat hij had verlaten of waarbuiten hij uit vrees voor vervolging verblijf hield;

5. Hij niet langer kan blijven weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen, omdat de omstandigheden in verband waarmee hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan. Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren de bescherming van het

land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen;

6. Hij, indien hij geen nationaliteit bezit, kan terugkeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, omdat de omstandigheden in verband waarmee hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan. Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, terug te keren.

D Dit Verdrag is niet van toepassing op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere

organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoger Commissaris van de Verenigde Naties

voor de Vluchtelingen. Wanneer deze bescherming of bijstand om welke redenen ook is opgehouden, zonder dat de positie van zodanige personen definitief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, zullen deze personen van

rechtswege onder dit Verdrag vallen.

E Dit Verdrag is niet van toepassing op een persoon die door de bevoegde autoriteiten van het land waar

hij zich heeft gevestigd, beschouwd wordt de rechten en verplichtingen te hebben, aan het bezit van de nationaliteit van dat land verbonden.

F. De bepalingen van dit Verdrag zijn niet van toepassing op een persoon ten aanzien van wie er ernstige

redenen zijn om te veronderstellen, dat:

1. hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;
2. hij een ernstig, niet-politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten;
3. hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.

Art. 2. Algemene verplichtingen

Elke vluchteling heeft plichten tegenover het land waarin hij zich bevindt. Deze plichten brengen in het

bijzonder mede, dat de vluchteling zich houdt zowel aan de wetten en voorschriften als aan de maatregelen,

genomen voor de handhaving van de openbare orde.

Art. 3. Non-discriminatie

De Verdragsluitende Staten zullen zonder onderscheid naar ras, godsdienst of land van herkomst de bepalingen van dit Verdrag op vluchtelingen toepassen.

Art. 4. Godsdienst

De Verdragsluitende Staten zullen de vluchtelingen op hun grondgebied ten minste even gunstig behandelen als hun onderdanen, wat betreft de vrijheid tot uitoefening van hun godsdienst en de vrijheid
ten aanzien van de godsdienstige opvoeding van hun kinderen.

Art. 5. Rechten onafhankelijk van dit Verdrag verleend

Geen der bepalingen van dit Verdrag maakt inbreuk op de rechten en voordelen, welke door een Verdragsluitende Staat onafhankelijk van dit Verdrag aan vluchtelingen zijn verleend.

Art. 6. De term "onder dezelfde omstandigheden"

Voor de toepassing van dit Verdrag houdt de term "onder dezelfde omstandigheden" in, dat een vluchteling
voor de uitoefening van een recht moet voldoen aan alle eisen (waaronder begrepen die betreffende de duur
van en de voorwaarden voor tijdelijk verblijf of vestiging) waaraan hij zou moeten voldoen indien hij geen
vluchteling was, met uitzondering van de eisen waaraan, wegens hun aard, een vluchteling niet kan voldoen.

Art. 7. Vrijstelling van de voorwaarde van wederkerigheid

1. Behoudens de gevallen dat dit Verdrag gunstiger bepalingen bevat, zal een Verdragsluitende Staat vluchtelingen op dezelfde wijze behandelen als vreemdelingen in het algemeen.
2. Na een driejarig verblijf genieten alle vluchtelingen vrijstelling van de voorwaarden van wettelijke wederkerigheid op het grondgebied van de Verdragsluitende Staten.
3. Elke Verdragsluitende Staat zal, bij het ontbreken van de voorwaarde van wederkerigheid op de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag voor die Staat, aan de vluchtelingen de rechten en voordelen waarop zij reeds aanspraak konden maken, blijven verlenen.
4. De Verdragsluitende Staten zullen in welwillende overweging nemen om aan vluchtelingen, bij het ontbreken van de voorwaarde van wederkerigheid, rechten en voordelen te verlenen buiten die waarop zij krachtens lid 2 en 3 aanspraak kunnen maken, alsmede om de vrijstelling van de voorwaarde van wederkerigheid uit te strekken tot vluchtelingen die niet aan de in lid 2 en 3 bedoelde voorwaarden voldoen.
5. De bepalingen van lid 2 en 3 zijn zowel van toepassing op de rechten en voordelen, bedoeld in de artikelen 13, 18, 19, 21 en 22 van dit Verdrag, als op de rechten en voordelen, waarin dit Verdrag niet voorziet.

Art. 8. Vrijstelling van buitengewone maatregelen

De Verdragsluitende Staten zullen de buitengewone maatregelen welke kunnen worden genomen tegen de

persoon, de goederen of de belangen van onderdanen van een vreemde Staat, niet enkel op grond van de nationaliteit toepassen op een vluchteling die formeel een onderdaan is van die Staat. De Verdragsluitende Staten die krachtens hun wetgeving niet het in dit artikel neergelegde algemene beginsel kunnen toepassen, zullen in de daarvoor in aanmerking komende gevallen vrijstelling ten gunste van zodanige vluchtelingen verlenen.

Art. 9. Voorlopige maatregelen

Geen der bepalingen van dit Verdrag vormt een belemmering voor een Verdragsluitende Staat om, in tijd van oorlog of andere ernstige en buitengewone omstandigheden, ten aanzien van een bepaald persoon, de voorlopige maatregelen te nemen, welke deze Staat noodzakelijk acht voor zijn nationale veiligheid, in afwijking van de vaststelling door de Verdragsluitende Staat, dat die persoon werkelijk een vluchteling is en dat de handhaving van die maatregelen te zijnen aanzien noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid.

Art. 10. Ononderbroken verblijf

1. Wanneer een vluchteling gedurende de Tweede Wereldoorlog is gedeporteerd en overgebracht naar het grondgebied van een Verdragsluitende Staat en aldaar verblijft, wordt de periode van een zodanig gedwongen tijdelijk verblijf beschouwd als regelmatig verblijf op dat grondgebied.
2. Wanneer een vluchteling gedurende de Tweede Wereldoorlog is gedeporteerd uit het grondgebied van een Verdragsluitende Staat en vóór de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag daarheen is teruggekeerd ten einde aldaar te verblijven, wordt de periode van verblijf vóór en na deze gedwongen verplaatsing, voor alle doeleinden waarvoor ononderbroken verblijf is vereist, beschouwd als één enkele ononderbroken periode.

Art. 11. Vluchtelingen-zeelieden

Indien vluchtelingen regelmatig als schepeling dienst doen aan boord van een schip dat de vlag voert van een Verdragsluitende Staat, zal die Staat in welwillende overweging nemen om hen toe te staan zich op zijn grondgebied te vestigen en om hun reisdocumenten te verstrekken of hen tijdelijk toe te laten op zijn grondgebied, in het bijzonder ten einde hun vestiging in een ander land te vergemakkelijken.

HOOFDSTUK II. JURIDISCHE STATUS

Art. 12. Persoonlijke staat

1. De persoonlijke staat van een vluchteling wordt beheerst bij de wet van het land van zijn

woonplaats, of, indien hij geen woonplaats heeft, van het land van zijn verblijf.

2. De rechten welke een vluchteling vroeger heeft verkregen en welke uit de persoonlijke staat voortvloeien, in het bijzonder de rechten voortvloeiende uit het huwelijk, zullen door een Verdragsluitende Staat worden geëerbiedigd, behoudens dat, zo nodig, de vluchteling de bij de wet van die Staat vereiste formaliteiten moet vervullen. Deze bepaling is alleen van toepassing op rechten welke bij de wet van die Staat zouden zijn erkend indien de betrokkene geen vluchteling was geworden.

Art. 13. Roerende en onroerende goederen

De Verdragsluitende Staten zullen een vluchteling zo gunstig mogelijk behandelen en in elk geval niet minder gunstig dan vreemdelingen in het algemeen onder dezelfde omstandigheden, wat betreft het verkrijgen van roerende en onroerende goederen en andere daarop betrekking hebbende rechten, alsmede

huur en andere overeenkomsten betreffende roerende en onroerende goederen.

Art. 14. Auteursrechten en industriële eigendom

Wat betreft de bescherming van de industriële eigendom, zoals uitvindingen, ontwerpen en modellen, handelsmerken, handelsnamen en de rechten op werken van letterkunde, kunst en wetenschap, geniet een

vluchteling in het land waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft, dezelfde bescherming als de onderdanen

van dat land. Op het grondgebied van elke andere Verdragsluitende Staat geniet hij dezelfde bescherming

als op dat grondgebied verleend aan de onderdanen van het land waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft.

Art. 15. Recht van vereniging

Wat betreft niet-politieke verenigingen, verenigingen zonder het oogmerk om winst te maken en vakverenigingen, zullen de Verdragsluitende Staten aan de regelmatig op hun grondgebied verblijvende

vluchtelingen de meest gunstige behandeling verlenen, welke wordt toegekend aan onderdanen van een

vreemd land onder dezelfde omstandigheden.

Art. 16. Rechtsingang

1. Een vluchteling heeft het genot van rechtsingang op het grondgebied van alle Verdragsluitende Staten.

2. Een vluchteling geniet in de Verdragsluitende Staat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft, dezelfde behandeling als een onderdaan, wat betreft rechtsingang, waaronder begrepen rechtsbijstand en vrijstelling van de *cautio judicatum solvi*.

3. In andere Verdragsluitende Staten dan die waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft, geniet een vluchteling, wat betreft de in lid 2 bedoelde aangelegenheden, dezelfde behandeling als een onderdaan van het land waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft.

HOOFDSTUK III. WINSTGEVENDE ARBEID

Art. 17. Loonarbeid

1. De Verdragsluitende Staten zullen aan de regelmatig op hun grondgebied verblijvende vluchtelingen de meest gunstige behandeling verlenen, welke wordt toegekend aan onderdanen van een vreemd land onder dezelfde omstandigheden, wat betreft het recht om loonarbeid te verrichten.

2. In geen geval zullen de beperkende maatregelen welke voor vreemdelingen of voor de tewerkstelling van vreemdelingen ter bescherming van de nationale arbeidsmarkt gelden, worden toegepast op een vluchteling die er reeds van was vrijgesteld op de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag voor de betrokken Verdragsluitende Staat, of die aan één van de volgende voorwaarden voldoet:

dat hij reeds drie jaren in het land verblijft;

dat hij een echtgenote heeft, die de nationaliteit bezit van het land waar hij verblijft. Een vluchteling kan geen aanspraak maken op de voordelen van deze bepaling in geval hij zijn echtgenote heeft verlaten;

dat hij één of meer kinderen heeft, die de nationaliteit bezitten van het land waar hij verblijft.

3. De Verdragsluitende Staten zullen in welwillende overweging nemen, de rechten van alle vluchtelingen met betrekking tot loonarbeid gelijk te stellen met die van hun onderdanen en in het bijzonder van die vluchtelingen die hun grondgebied zijn binnengekomen ingevolge programma's van aanwerving van arbeidskrachten of ingevolge immigratieplannen.

Art. 18. Zelfstandige beroepen

De Verdragsluitende Staten zullen een regelmatig op hun grondgebied verblijvende vluchteling zo gunstig mogelijk behandelen en in elk geval niet minder gunstig dan vreemdelingen in het algemeen onder dezelfde omstandigheden, wat betreft het recht om voor eigen rekening in landbouw, industrie, ambacht en handel werkzaam te zijn en commerciële of industriële vennootschappen op te richten.

Art. 19. Vrije beroepen

1. Elke Verdragsluitende Staat zal de regelmatig op zijn grondgebied verblijvende vluchtelingen die houders zijn van diploma's welke door de bevoegde autoriteiten van die Staat worden erkend, en die een vrij beroep wensen uit te oefenen, zo gunstig mogelijk behandelen en in elk geval niet minder gunstig dan vreemdelingen in het algemeen onder dezelfde omstandigheden.

2. De Verdragsluitende Staten zullen al het mogelijke doen, overeenkomstig hun wetten en grondwetten, om de vestiging van zodanige vluchtelingen in gebieden buiten het moederland, voor welker internationale betrekkingen zij verantwoordelijk zijn, te verzekeren.

HOOFDSTUK IV. WELZIJN

Art. 20. Distributie

Wanneer een distributie-stelsel bestaat, dat op de gehele bevolking van toepassing is en de algemene

verdeling van schaarse goederen regelt, zullen de vluchtelingen op dezelfde wijze worden behandeld
als de
onderdanen.

Art. 21. Huisvesting

Wat de huisvesting betreft, zullen de Verdragsluitende Staten, voor zover deze aangelegenheid
geregeld is
bij de wet of door voorschriften dan wel onderworpen is aan overheidstoezicht, de regelmatig op hun
grondgebied verblijvende vluchtelingen zo gunstig mogelijk behandelen en in elk geval niet minder
gunstig
dan vreemdelingen in het algemeen onder dezelfde omstandigheden.

Art. 22. Openbaar onderwijs

1. De Verdragsluitende Staten zullen, wat het lager onderwijs betreft, de vluchtelingen op dezelfde
wijze behandelen als de onderdanen.
2. De Verdragsluitende Staten zullen de vluchtelingen zo gunstig mogelijk behandelen en in elk
geval niet minder gunstig dan vreemdelingen in het algemeen onder dezelfde omstandigheden, wat
betreft de andere categorieën van onderwijs dan lager onderwijs en, in het bijzonder, wat betreft de
toelating tot de studie, de erkenning van buitenlandse schoolcertificaten, universitaire diploma's en
graden, de vermindering van studiegelden en de toekenning van beurzen.

Art. 23. Ondersteuning van overheidswege

De Verdragsluitende Staten zullen de regelmatig op hun grondgebied verblijvende vluchtelingen, wat
de
ondersteuning en bijstand van overheidswege te voorziening in het levensonderhoud betreft, op
dezelfde
wijze als hun onderdanen behandelen.

Art. 24. Arbeidswetgeving en sociale zekerheid

1. De Verdragsluitende Staten zullen de regelmatig op hun grondgebied verblijvende vluchtelingen
op dezelfde wijze behandelen als de onderdanen, wat de volgende aangelegenheden betreft:
Voor zover deze aangelegenheden zijn geregeld bij de wet of door voorschriften dan wel
onderworpen zijn aan overheidstoezicht: beloning, met inbegrip van gezinsuitkeringen
welke daarvan deel uitmaken, werktijden, overwerk, betaald verlof, beperking van
huisarbeid, minimum leeftijd voor arbeid in loondienst, leerlingenstelsel en vakopleiding,
arbeid van vrouwen en jeugdige personen, en aanspraken uit collectieve
arbeidsovereenkomsten;

Sociale zekerheid (wettelijke voorschriften betreffende arbeidsongevallen,
beroepsziekten, moederschap, ziekte, invaliditeit, ouderdom, overlijden, werkloosheid,
gezinslasten en elk ander risico dat, overeenkomstig de nationale wetgeving, valt onder
een stelsel van sociale zekerheid), behoudens:

Passende regelingen voor de handhaving van verkregen rechten en van rechten welke
verkrijging een aanvang heeft genomen;

Bijzondere, door de nationale wetgeving van het land van verblijf voorgeschreven

- regelingen betreffende uitkeringen of gedeeltelijke uitkeringen, geheel betaalbaar uit openbare geldmiddelen, alsmede uitkeringen, gedaan aan hen die niet voldoen aan de voor de toekenning van een normale uitkering gestelde voorwaarden inzake bijdragen.
2. Het recht op schadeloosstelling wegens het overlijden van een vluchteling, veroorzaakt door een arbeidsongeval of een beroepsziekte, wordt niet aangetast door het feit, dat de rechthebbende buiten het grondgebied van de Verdragsluitende Staat is gevestigd.
 3. De Verdragsluitende Staten zullen de voordelen van tussen hen gesloten of nog te sluiten overeenkomsten betreffende de handhaving van verkregen rechten of van rechten welke verkrijging een aanvang heeft genomen op het gebied van sociale zekerheid, uitstrekken tot vluchtelingen, voor zover deze voldoen aan de voorwaarden, gesteld aan de onderdanen van de Staten die partij zijn bij de overeenkomsten in kwestie.
 4. De Verdragsluitende Staten zullen in welwillende overweging nemen om, voor zover mogelijk, de voordelen van soortgelijke overeenkomsten welke van kracht zijn of zullen worden tussen deze Verdragsluitende Staten en niet-Verdragsluitende Staten, uit te strekken tot vluchtelingen.

BIJLAGE 2

Steeds meer homo's vragen en krijgen asiel in België

Geplaatst op [20/01/2011](#) door [Benjamin](#)

Steeds meer asielzoekers pelen de homokaart bij hun aanvraag. Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) tracht daarbij de valspelers uit te filteren, maar dat is niet evident.

Asielzoekers mogen vaker blijven als ze homo zijn, Yves Delepeleire, De Standaard, 20.01.2011.

Homoseksuele asielzoekers worden meer dan gemiddeld als vluchteling erkend, omdat de asielinstanties geen risico's willen nemen.

Asielzoekers die aangeven homo te zijn, komen vooral uit Afrika

Een nieuwe trend in asieland: het aantal vreemdelingen dat in België een asielaanvraag indient met 'gendergebonden vervolgingsmotieven' neemt toe. In 2006 ging het om 116 asielzoekers, in 2007 om 188, in 2008 om 226 en in 2009 al om 362: 300 mannen en 62 vrouwen. Ook vorig jaar zou dat aantal nog zijn toegenomen, al zijn daarvoor nog geen cijfers bekend.

De asielzoekers beweren allemaal homoseksueel te zijn en voor hun seksuele geaardheid in hun land van herkomst te worden vervolgd of gediscrimineerd. Dat is een reden om in België als vluchteling te worden erkend.

Ze komen vooral uit Afrikaanse landen, zoals Tanzania, Nigeria, Kameroen, Uganda, Burundi, Togo, Mauretanië en Guinee.

De stijging roept bij het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) vragen op. De homofobie in Afrika stijgt effectief. En volgens holebiverenigingen hebben mensenhandelaars de holebi's als doelgroep 'ontdekt'.

Maar mogelijk ligt het motief ook goed in de markt door het hogere erkenningspercentage. In 2009 erkende het CGVS 34 procent van de asielaanvragen met het motief 'seksuele geaardheid'. Dat is hoger dan de algemene erkenningsgraad, die tussen de 20 en 25 procent schommelt.

Dat kan asielzoekers op het idee brengen om te zeggen dat ze homo zijn, terwijl dat niet zo is. Het CGVS erkent dat, maar benadrukt voorzichtig te willen blijven.

'Het is niet makkelijk om na te gaan of iemand echt homoseksueel is. Zoiets valt niet met officiële documenten aan te tonen', zegt woordvoerster Tine Van Valckenborgh. 'Als de asielzoeker uit een land komt waar hij voor zijn seksuele geaardheid de doodstraf riskeert, is het beter om hem het voordeel van de twijfel te geven.'

Omdat de problematiek steeds groter en complexer wordt, zoekt het CGVS nu wel contact met holebi-organisaties – zoals de koepelvereniging Çavaria. Ze adviseren de interviewers van het CGVS in het stellen van de juiste vragen. Ze kunnen meer informatie geven over het leven van homo's in vreemde landen. Bovendien mogen ze als vertrouwenspersoon bij de interviews aanwezig zijn.

Tolken uit de eigen taalgemeenschap vormen vaak een probleem, aldus Çavaria, omdat ze door het taboe weigeren bepaalde verhalen te vertalen.

‘Onze interviewers krijgen al richtlijnen. Wij proberen altijd naar de beleving van de asielzoekers te peilen: hoe hebben ze zich geout, hoelang weten ze al dat ze homo zijn en welke impact heeft dat op hun sociale leven gehad? Wij hebben daarin al een hele weg afgelegd. Maar het blijft een moeilijke en delicate oefening’, geeft Van Valckenborgh toe.

Soms geven holebi-organisaties de asielzoekers attesten om aan te tonen dat ze hebben deelgenomen aan bepaalde manifestaties, zoals de Gay Pride. Maar zowel voor de verenigingen als voor het Commissariaat is dat slechts één element in de aanvraag en geen bewijs van homoseksualiteit.

Ook Fedasil werkt sinds kort met de holebi-organisaties samen. Elke asielzoeker die bij Fedasil aangeeft homoseksueel te zijn, wordt naar Çavaria doorverwezen.

Meer homo's zoeken asiel

Asielzoekers geven steeds vaker aan homo te zijn. Maar hoe controleer je zoiets? Holebiverenigingen helpen de asielinstanties de juiste vragen stellen.

Tsjechië kreeg vorig jaar van Europa bakken kritiek toen het asielzoekers die beweerden homoseksueel te zijn naar heteroseksuele porno lieten kijken terwijl ze aangesloten waren aan een machine die de bloedtoevoer naar hun penis mat. De ‘fallometrische tests’ werden daarna niet meer gebruikt.

Het idee is – gelukkig – nooit in België opgekomen. Maar ook hier hebben de asielinstanties het moeilijk om te bewijzen of een asielzoeker homo is. Asielzoekers die vrezen te worden vervolgd of gediscrimineerd voor hun seksuele geaardheid, kunnen als vluchteling worden erkend. De jongste jaren zijn er opvallend meer zulke asielaanvragen met ‘gendergebonden vervolgingsmotieven’, van 116 in 2006 tot 362 in 2009.

Maar hoe controleer je zoiets? In tegenstelling tot politieke overtuiging valt seksuele geaardheid volledig binnen de privésfeer. Alleen door de juiste vragen te stellen, is het mogelijk homoseksuele asielzoekers van leugenaars te onderscheiden. Net daar schort het.

Daarom vraagt het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) nu advies aan holebiverenigingen.

‘Het Commissariaat levert goed werk in een immens moeilijke opdracht. Maar er schort nog een en ander aan de interviews’, zegt Jan Beddeleem. Hij is bestuurder

van de vzw WISH. Als vertrouwenspersoon van asielzoekers die zeggen homo te zijn, heeft hij al vaak interviews meegemaakt.

‘Zo hebben de ondervragers te weinig antropologische kennis over hoe het is om als homo in een bepaalde cultuur op te groeien, zoals de Masai in Kenia. Er wordt ook te vaak van uitgegaan dat iedereen zich al als homo heeft ontplooid als hij in België is.’

‘Een voorbeeld: van asielzoekers wordt wel vaker verwacht dat ze weten welke homobars er in hun stad zijn of in welk artikel van het strafwetboek staat dat homoseksualiteit strafbaar is. Alsof elke homo dat weet. Wie niet op die feitelijke vragen kan antwoorden, draagt voor het Commissariaat niet bij tot de geloofwaardigheid van zijn verhaal. Maar wij vinden dat zulke vragen niet de kern van de zaak zijn’, aldus Beddeleem.

‘Aan de andere kant wordt er vaak niet gevraagd hoe de asielzoekers seksuele contacten leggen. Nochtans kan dat veel verduidelijken. Hoe begin je aan mannenseks op het platteland in Kenia? Hoe heb je dat al die tijd voor de gemeenschap verborgen gehouden? Voor niet-homo’s is het heel moeilijk om daar creatief op te antwoorden. Die haal je er zo uit. Vragen over de seksuele daad zelf zijn dan weer uit den boze. Ze zijn discriminerend, omdat ze aan hetero’s ook niet worden gevraagd.’

Ook woordgebruik, accenten, gebaren en uitdrukkingen doen veel. ‘In het homomilieu in Kinshasa spreekt men vaak kipopo, een codetaal die afstamt van Togolese mijnwerkers, om de groep af te lijnen. Wie beweert zich regelmatig in het homomilieu in Kinshasa op te houden, maar die woorden niet kent, valt door de mand.’

‘Ik zat eens bij een interview met iemand uit Tanzania. Die zei: “ik denk niet dat ik homo ben”. Daarmee bedoelde hij alleen dat hij nog geen anale seks had gehad, niet dat hij niet op mannen viel. Het zou goed zijn als het Commissariaat die gevoeligheden aanleert.’

Do’s

- Hoe ben je met sekspartners in contact gekomen?
- Heb je ooit publiekelijk gezegd dat je homo bent?
- Heb je ooit de verdediging van homo’s opgenomen?
- Hoeveel mensen en wie weet dat je homo bent?
- Sprak je andere homo’s met codetaal aan? Ken je zulke termen?
- Wanneer werd je voor het eerst gecorrigeerd (bv. door je moeder of broers)?

Don’ts

- Welke homobars ken je in je land van herkomst?
- Waar staat in de wet dat homoseksualiteit strafbaar is?

- Wat weet je van het homomilieu in België?
 - Waar en wanneer had je voor het eerst seks?
 - Had je orale of anale betrekkingen?
- (volgens holebiverenigingen)

BIJLAGE 3

Mahmoud Farah (28) vluchtte elf jaar geleden uit Somalië naar Nederland.

Hij is inmiddels getrouwd en heeft drie kinderen, maar toen hij net in Nederland aankwam, zag zijn leven er nog heel anders uit. Als enige van zijn familie wist hij te ontkomen aan de oorlog in zijn vaderland. Vijftien jaar was hij, toen hij op de vlucht ging voor het geweld. “Ik woonde in het noorden van het land”, vertelt Mahmoud. “In het deel dat Somaliland wordt genoemd. Daar waren gewapende groepen actief die tegen de Somalische regering vochten. De strijd kwam steeds dichterbij. De wijk waar ik met mijn familie woonde, lag op een gegeven moment precies tussen de strijdende partijen in. Ik weet nog goed dat er een keer een hele nacht geschoten werd. De volgende dag mochten we van het regeringsleger niet naar buiten, maar we deden het toch. We wilden zien wat er was gebeurd, hoe het met onze burens ging en hoe onze wijk erbij lag. En we hadden eten nodig. Het was gevaarlijk om naar buiten te gaan, een neef van me is in die dagen vermoord. Toen ik op straat liep zag ik ook overal dode mensen.”

Mahmouds familie had geen andere keus dan hun verwoestte huis achter te laten. Ze lieten belangrijke persoonlijke spullen achter in het plafond van hun huis en vertrokken naar een plek een paar kilometer verderop, waar ze met andere vluchtelingen in de open lucht probeerden te overleven. Maar veilig was het niet. Mahmoud: “We konden daar niet blijven, en terug naar huis kon ook niet want de gevechten gingen door en huis na huis raakte helemaal vernield. De spullen uit het plafond hebben we ook niet meer kunnen ophalen.” Het gezin vertrok met een grote groep mannen, vrouwen en kinderen, te voet richting buurland Ethiopië. In het begin waren ze met zo’n honderd mensen, maar door de onzekere situatie in het gebied viel de groep steeds verder uit elkaar. “Op een nacht werden twaalf mensen vermoord door het regeringsleger”, herinnert Mahmoud zich, “en in de paniek daar omheen raakte ik mijn ouders kwijt. Ik heb nog naar ze gezocht maar ik kon ze niet meer vinden. Ik stond voor de keus: alleen achterblijven om mijn ouders te blijven zoeken, of verder gaan met een kleinere groep van ongeveer vijftien mensen.”

Mahmoud koos huilend voor de laatste optie. Maar ook de groep van vijftien raakte hij kwijt. Het regeringsleger maakte het gebied onveilig en ze moesten voortdurend rennen voor hun leven. “Ik weet nog dat ik uren alleen heb zitten schuilen onder een boom”, vertelt Mahmoud. “Toen het weer rustig werd en ik tevoorschijn kwam, waren de anderen van mijn groep nergens te bekennen. Na een paar uur lopen ontmoette ik een gewonde man en samen met hem ben ik naar Ethiopië gelopen.” Eenmaal in Ethiopië kreeg hij hulp van landgenoten die daar al langer woonden. Er werd een vals paspoort voor hem geregeld van het buurland Djibouti, vanwaar hij naar Frankrijk kon vliegen. “Er werd me aangeraden van daaruit door te reizen naar Nederland”, zegt Mahmoud. “En dat deed ik dus. Vanaf Parijs heb ik de trein gepakt naar Rotterdam.” Zeventien was Mahmoud toen hij ’s ochtends vroeg de trein uitstapte. Het duurde niet lang tot hij een verblijfsvergunning kreeg.

Mevrouw Hashini (53) vluchtte zestien jaar geleden van Afghanistan naar Nederland.

Mevrouw Hashini werd zonder pardon ontslagen toen de communisten, in 1978, de macht overnamen in Afghanistan. Ze was tegen het communistische regime en kon, vonden de nieuwe machthebbers, om die reden geen directeur blijven van een grote hogeschool in de westelijke stad Herat. “Ik kreeg een brief waarin me werd verteld dat ik voortaan lerares op een basisschool zou zijn.” Maar ook dat duurde niet lang. “De directeur van die school, een communist, was bang dat ik leerlingen tegen de communisten zou opzetten. Dat deed ik helemaal niet want ik had het in de klas nooit over politiek, maar dat ik tegen de Russische overheersing van mijn land was, was genoeg om me voor de klas weg te halen. Ik kreeg een kantoorbaan. En zelfs daarin werd ik scherp in de gaten gehouden. Ik kon op mijn werk niemand meer vertrouwen.”

Maar dat was nog het ergste niet. Het ergste was de oorlog tussen het Russische leger, dat Afghanistan in 1979 binnenviel, en het Afghaanse verzet. “Herat werd dagelijks met raketten bestookt”, herinnert mevrouw Hashini zich. “Er vielen steeds meer doden. We waren eigenlijk nergens meer veilig. Ook mijn vier maanden oude baby is omgekomen door het oorlogsgeweld.”

De gedachte het land te ontvluchten, was al vaak opgekomen bij mevrouw Hashini en haar man. Een familielid was hun voorgedaan en had Nederland bereikt. Ze hoorden van hem dat Nederland een veilig, rustig land was, waar kinderen een goede toekomst hadden. Na ‘zwarte vrijdag’, een dag waarop de aanvallen op Herat zo ernstig waren dat er honderden slachtoffers vielen, pakten ze hun spullen. Mevrouw Hashini. “We konden niets meenemen, alleen wat kleren. Deels lopend, deels per paard bereikten we de grens met Iran, van daaruit zijn we naar India gegaan. Vanuit India kwamen we in Nederland terecht.” Al met al duurde de vlucht zes weken. Mevrouw Hashini had niet gedacht dat ze nu nog steeds in Nederland zou zijn. “Ik was ervan overtuigd dat de Russen zouden worden verdreven uit Afghanistan en dat we daarna terugkonden.” Maar het vertrek van de Russen bracht geen vrede. Al snel diende de volgende strijd zich aan: verschillende groeperingen binnen de Mujaheddin stonden elkaar naar het leven, en daarna kwam de Taliban. Mevrouw Hashini trekt zich vooral het lot van de vrouwen aan. “In de communistische tijd mochten ze wel werken en hun eigen leven leiden, maar was er ook veel seksueel geweld. Onder de Taliban was er minder seksueel geweld, maar moesten vrouwen leven onder een doek, zonder rechten. En ook nu nog zijn de vrouwen niet vrij. Vroeger hadden vrouwen een normaal leven, net als ik hadden ze vrijheid en een baan. Daar is niets van over.”

Nog steeds droomt mevrouw Hashini ervan ooit terug te gaan naar haar vaderland. “Ik zocht een rustplaats voor mij en mijn man en kinderen en dat heb ik gevonden in Nederland, maar mijn eigen land blijft het paradijs. Als het echt veilig is, wil ik wel terug om iets voor Afghanistan te doen. Vooral voor de vrouwen. Ik heb hier veel geleerd, mede door het vrijwilligerswerk voor Afghaanse vrouwen dat ik al jaren doe, en die ervaring zou ik daar willen inzetten. Er moet worden gevochten voor

vrouwenrechten. Mijn generatie had de mogelijkheid niet, maar ik hoop dat de generatie na mij Afghanistan weer echt vrij kan maken.”

BIJLAGE 4

DEONTOLOGISCHE CODE SOCIAAL TOLKEN – TOLKENDIENST PROVINCIE ANTWERPEN 2

**De tolk heeft het recht een tolkprestatie te onderbreken of te staken
tengevolge van een gewetensconflict, belangenvermenging of
onvoldoende vertrouwdheid met de gebruikte terminologie.**

Richtlijnen:

- Breng je gesprekpartners hiervan op de hoogte en neem contact met de tolkendienst

Deontologisch principe:

**De tolk heeft het recht om in lastige of complexe situaties, bij
bedreiging of agressie tegen zijn/haar persoon, de tolkprestatie te
onderbreken, dan wel zo goed mogelijk tot een goed einde proberen te
brengen.**

Richtlijnen:

- Je meldt dit aan de beide partijen
- Gelieve dit voorval zo snel mogelijk te bespreken met de tolkendienst.

Deontologisch principe:

**De tolk maakt onder geen beding gebruik van zijn/haar machtspositie
en aanvaardt geen cadeaus of tegenprestaties van de betrokken
partijen.**

Richtlijnen:

- Je moet er bewust van zijn dat het aanvaarden van geschenken een schijn van partijdigheid of corruptie kan wekken en voorwerp kan uitmaken van een klacht bij de deontologische commissie.

Deontologisch principe:

**De tolk verbindt zich ertoe de gemaakte afspraken te respecteren.
Indien dit onmogelijk is door onvoorziene omstandigheden, brengt
hij/zij de tolkendienst zo vlug mogelijk op de hoogte.**

De tolkendienst behoudt zich het recht voor om, bij inbreuk op deze deontologische code, een tolk uit het bestand te schrappen. Er is een formele beroepsprocedure voorzien. De tolk wordt van deze beslissing en de grondslag ervan op de hoogte gebracht. (zie klachtenprocedure) Indien één van de gesprekspartners de deontologische code niet respecteert heeft de tolk het recht om dit te melden aan de tolkendienst die deze klacht zal onderzoeken. Gelieve ons hiervan zo snel mogelijk op de hoogte te stellen.

Ondergetekende verklaart zich akkoord met de deontologische code zoals hierboven bepaald.

Datum: Naam van de tolk: Handtekening:

Resumé in het Tsjechisch

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou žádostí o azyl v Belgii a v České republice a rolí tlumočníka v jejich průběhu.

V první části práce jsem popsal a vysvětlil termíny žadatel o azyl a procedura žádosti o azyl v České republice a v Belgii. Dále jsem se věnoval zákonnému rámci těchto žádostí v obou zemích. V této oblasti jsem hledal podobnosti a zda se více řídí mezinárodním právem nebo místními nařízeními.

Druhá část je zaměřena na popis důvodů, které vedou k žádostem o azyl. Tyto důvody jsou vysvětleny novinovými články, ve kterých lidé vypovídají o problémech, kterým museli čelit. Dále jsem se zaměřil na statistická data charakterizující situaci v obou zemích.

Další část mé práce se věnuje organizacím, které pracují s uprchlíky a poskytují jim potřebnou materiální i sociální podporu. Jmenoval jsem zde nejdůležitější organizace obou zemí. Je zde také zmíněn i fakt, že se na pomoci uprchlíkům a žadatelům o azyl podílejí také neziskové organizace.

Čtvrtá část je věnována tlumočení. Popisuje, kdo se může stát tlumočnickem a jaké musí splňovat předpoklady. Zmíněny jsou zde i techniky tlumočení jako takové. V kapitole se dále píše o organizacích, které v dané zemi zaštiťují práci tlumočníka. Na konci kapitoly následuje shrnutí a závěr, ke kterému jsem došel při své práci.

Resumé in het Engels

This thesis deals with applications for asylum in Belgium and the Czech Republic and the role of interpreter in this process.

In the first part I described and explained the terms asylum seeker and the procedure of application for asylum in the Czech Republic and Belgium. Then I gave these legal claims in both countries. In this area, I was looking for similarities and whether they are guided more by international law or local ordinances.

The second part is focused on the description of the reasons that lead to applications for asylum. These reasons are explained in newspaper articles in which people speak about the problems he had faced. I also focused on the statistical data in each country.

Another part of my work deals with organizations that work with refugees and provide them with the necessary material and social support. I have named the most important organizations of both countries. It also mentioned the fact that the assistance to refugees and asylum seekers involved in a non-profit organizations.

The fourth part is devoted to interpretation. It describes who can become an interpreter, they must meet the prerequisites. Mentioned here are the techniques of interpretation as such. The chapter also writes about the organizations in the country legally based in the work of an interpreter. The chapter ends with the summary and conclusion which I reached in my work.

Literatuur

Van Bocxlaer, Pieter, *Komunitní tlumočení z českého a slovenského jazyka ve flandrech v letech 2007-2008*, Master thesis, Hogeschool Gent

Den Boon, Ton, Geeraerts, Dirk (2005), *Van Dale groot woordenboek van de Nederlandse taal*, Antwerpen

Cooke, Rachel, Teichmann, Iris, Sanders, Wim, *Immigratie en asiel*, NDB Biblion Publischers, 2005

Čepelka, Čestmír, a kol., *Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu*, Spisy Právnické Fakulty Masarykovy Univerzity, Masarykova Univerzita 1997

De Keyser, Raissa, *Horen, zien en tolken, Werken als tolk in de sociale sector*, Academia Press 2006

Da Lomba, Sylvie, *The right to seek refugee status in the European Union*, uitg. Intersentia, Antwerpen 2004

Pöchhacker, Franz, *Introducing Interpreting Studies*, Routledge 2004

Pöchhacker, Franz, Shlesinger, Miriam, *The interpreting studies reader*, Routledge 2002

Verrept, Hanz, *Interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg*, Cultuur & Migratie 2000/2001

Online bronnen:

<http://www.cgvs.be/nl/> 20/03/2011

http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure_in_de_praktijk/ 20/03/2011

http://www.cgvs.be/nl/Na_de_procedure/ 21/03/2011

http://www.cgvs.be/nl/binaries/Verdrag%20van%20Gen%C3%A8ve_tcm127-9244.pdf 30/03/2011

<http://www.vluchtelingenwerk.be/index.php?s=vwv> 15/04/2011

<http://www.fedasil.be/home/index> 15/04/2011

<http://www.fosovet.be/?setLanguage=1> 20/04/2011

http://nl.wikipedia.org/wiki/Overeenkomst_van_Dublin 25/04/2011

<http://www.cgvs.be/nl/binaries/> 25/04/2011

http://www.cgra.be/nl/Actualiteit/tendances_en_matiere_d_asile_en_belgique_janvier_mai_2010.jss 25/04/2011

http://www.frederike.nl/cgi-bin/scripts/db.cgi?ID=173&view_records=1&ww=on
30/04/2011

<http://lacquemant.wordpress.com/2011/01/20/steeds-meer-homos-vragen-en-krijgen-asiel-in-belgie/> 02/05/2011

<http://cizinci.wordpress.com/category/cizinci-v-cr/statistika-zadosti-o-azyl/>
02/05/2011

<http://www.uprchlici.cz/> 02/05/2011

<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/2157348/maatschappijleer/item/2093832/waarom-vluchten-mensen/> 03/05/2011

http://www.translators.be/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=131&lang=nl&Itemid=131 04/05/2011

<http://www.kstcr.cz/nl/o-nas/over-ons-20> 05/05/2011

<http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/soudni-prekladatele-tlumocnici/>
06/05/2011

<http://www.suz.cz/pages/kostelec.html> 06/05/2011

ANOTACE

Název práce:	De rol van de tolk in de Belgische en Tsjechische asielpcedure
Název v angličtině:	The role of the interpreter in the Belgian and Czech asylum procedure
Souběžná název práce:	-
Anotace:	Tato bakalářská práce se zabývá otázkou žádostí o azyl v České republice a Belgii a roli tlumočníka při těchto žádostech.
Anotace v angličtině:	This thesis deals with applications for asylum in Belgium and the Czech Republic and the role of interpreter in this process.
Anglická klíčová slova:	interpreting, Belgium, asylum seeker, culture, migration
Přílohy vázané v práci:	16 stran
Rozsah práce:	39 stran
Jazyk práce:	nizozemština